Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp─ HE 179/2018 vp

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta (HE 179/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:
- perustuslakivaliokunta PeVL 67/2018 vp
- puolustusvaliokunta PuVL 19/2018 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Elina Rantakokko, sisäministeriö
- hallitussihteeri Timo Tuurihalme, puolustusministeriö
- vanhempi osastoesiupseeri Jyri Kopare, puolustusministeriö
- Euroopan parlamentin jäsen Jussi Halla-aho, Euroopan parlamentti
- rikosylitarkastaja Sanna Palo, keskusrikospoliisi
- asehallintopäällikkö Mika Lehtonen, Poliisihallitus
- apulaisosastopäällikkö, everstiluutnantti Ari Lehmuslehti, Pääesikunta
- sektorijohtaja, sotilaslakimies Laura Ruotsalainen, Pääesikunta
- tulliylitarkastaja Jarkko Keskinen, Tulli
- Asekauppiaiden Liitto ry:n sihteeri Mikko Hietala, Asealan Elinkeinonharjoittajat ry
- varapuheenjohtaja Jukka Sassi, Asehistorian Liitto r.y.
- sihteeri Mikko Hietala, Asekauppiaiden Liitto ry
- puheenjohtaja Marko Patrakka, Maanpuolustuskiltojen liitto ry
- valmius- ja turvallisuuspäällikkö Mika Peltoniemi, Maanpuolustuskoulutusyhdistys
- toiminnanjohtaja Olli Nyberg, Reserviläisliitto ry
- varapuheenjohtaja Mikko Taussi, Suomen Ampumaurheiluliitto ry
- hallituksen jäsen Kalle Seppälä, Suomen Asehistoriallinen seura ry
- järjestöpäällikkö Teemu Simenius, Suomen Metsästäjäliitto

Valmis
5.0

- toiminnanjohtaja Laura Lodenius, Suomen Rauhanliitto ry
- toiminnanjohtaja Janne Kosonen, Suomen Reserviupseeriliitto ry
- puheenjohtaja Timo Mielonen, Suomen Sadankomitea ry
- professori Olli Mäenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Museovirasto
- Reserviläisurheiluliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ampuma-aselakia, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ja asevelvollisuuslakia.

Muutoksilla pantaisiin täytäntöön asedirektiiviin tehdyt muutokset.

Ampuma-aselaissa säädettäisiin ampuma-aseluvan haltijoiden seurannasta ja aseluvan säännöllisestä tarkastelusta. Ampuma-aselakiin lisättäisiin säännös aseen ostajan henkilöllisyyden ja aseluvan tarkastamisesta etäkaupan yhteydessä. Ampuma-aselain merkintää koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että merkintää koskevia säännöksiä täsmennetään ja merkinnän tekemiselle asetetaan aikarajoitus. Asevälittäjiä koskeva määritelmä lisättäisiin lakiin.

Ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamista koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että lupa tulee peruuttaa niissä tapauksissa, joissa luvan myöntämisen edellytyksiä ei enää ole. Lisäksi harkinnanvaraisia ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamisperusteita tarkennettaisiin.

Luvanhaltijan tulisi tehdä ilmoitus ampuma-aseen tai aseen osan lainaamisesta poliisille, jos lainaaminen kestäisi pitempään kuin 30 päivää. Säännöstä poikkeuksesta aseen osien luvanvaraisuuteen tarkennettaisiin niin, että luvanvaraista ei olisi osien hankkiminen, jos henkilöllä on oikeus vastaavista osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon eikä hankittavista osista saa koottua toista ampuma-asetta.

Ampuma-aselain määritelmiä ja luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä muutettaisiin vastaamaan direktiivin muutosta, jolla osa aikaisemmin luvanvaraiseen B-luokkaan kuuluvista aseista on siirretty kiellettyjen aseiden A-luokkaan.

Esityksessä käytettäisiin hyväksi asedirektiivissä jäsenvaltioille säädetty mahdollisuus myöntää lupia direktiivimuutoksella kiellettyyn A-luokkaan siirrettyihin ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa varten esimerkiksi maanpuolustustarkoituksessa, museoille ja keräilijöille, koulutustarkoituksessa sekä urheiluampujille.

Lakia vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa määriteltäisiin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä olevan sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen ja Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle säädettäisiin mahdollisuus saada aselupia tiettyihin direktiivin A-luokan aseisiin sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen antamista varten. Ehdotuksessa ehdotetaan, että yksittäisille henkilöille ja yhteisöille säädettäisiin tietyin edellytyksin mahdollisuus saada aselupa direktiivin A-luokan aseisiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/853 (asedirektiivi) on muutettu aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annettua neuvoston direktiiviä 91/477/ETY. Asedirektiivin muutosten taustalla ovat viime vuosina tapahtuneet terrori-iskut, joihin vastaamiseksi tiettyjen ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa koskevia säännöksiä on direktiivissä tiukennettu. Hallituksen esityksen tavoitteena on panna täytäntöön asedirektiivin muutokset.

Kielletyt ampuma-aseet, isot latauslaitteet ja deaktivoidut ampuma-aseet

Asedirektiivissä osa aikaisemmin luvanvaraisten ampuma-aseiden luokkaan kuuluneista aseista on siirretty kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan. Näitä aseita ovat sarjatuliaseista muunnetut itselataavat kertatuliaseet, pitkät keskisytytteiset itselataavat kertatuliaseet, mikäli niiden osana on tai niihin on lisätty latauslaite, jonka kapasiteetti on yli kymmenen patruunaa, ja lyhyet keskisytytteiset itselataavat kertatuliaseet, jos niiden osana on tai niihin on lisätty latauslaite, jonka kapasiteetti on yli 20 patruunaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ampuma-aselain (1/1998) määritelmiä ja luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä muutettavaksi vastaamaan asedirektiiviä. Ampuma-aselaissa määritellään erityisen vaaralliseksi ampuma-aseeksi sarjatuliaseista muunnetut itselataavat kertatuliaseet sekä tietyt itselataavan kertatuliaseen ja ison latauslaitteen yhdistelmät.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä hyödynnetään asedirektiivissä jäsenvaltioille säädetty mahdollisuus myöntää lupia tiettyjä, direktiivimuutoksella kiellettyyn luokkaan siirrettyjen ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa varten esimerkiksi maanpuolustustarkoituksessa, museoille ja keräilijöille, koulutustarkoituksessa sekä urheiluampujille. Luvan myöntämistä asedirektiivissä kiellettyihin ampuma-aseisiin koskevat aikaisempaa tiukemmat edellytykset, jotta täytetään asedirektiivin asettamat vaatimukset lupien myöntämiselle. Asedirektiivi edellyttää urheiluampujalta ampumaseuran jäsenyyttä ja urheiluammunnan säännöllistä harjoittelua seurassa vähintään 12 kuukauden ajan. Nämä vaatimukset lisätään luvan myöntämisen edellytyksiin ampuma-aselakiin itselataavan kertatuliaseen ja ison latauslaitteen yhdistelmän osalta.

Hallituksen esityksessä käytetään hyväksi myös asedirektiivin mahdollistama siirtymäsäännös kiellettyihin aseisiin. Näin ollen esityksen mukaan ennen direktiivin voimaantuloa hankitut, asedirektiivissä kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan siirretyt ampuma-aseet saa pitää hallussaan luvan voimassaoloajan. Asedirektiivissä siirtymäsäännös on sidottu direktiivin voimaantuloon, joten sen jälkeen hankittuihin ampuma-aseisiin ei sitä voida soveltaa.

Isot latauslaitteet ovat olleet Suomessa lupavapaita. Asedirektiivissä ampuma-aseen latauslaitetta ei ole määritelty aseen osaksi, mutta asedirektiivi edellyttää, että isojen latauslaitteiden hankinta on sallittu ainoastaan henkilöille, joilla on siihen lupa joko asedirektiivin siirtymäsäännöksen kautta tai kiellettyihin ampuma-aseisiin myönnettävän poikkeusluvan perusteella. Lisäksi asedirektiivi edellyttää, että jos henkilöllä on hallussaan luvatta iso latauslaite ja hänellä on lupa luvanvaraisten ampuma-aseiden luokkaan kuuluvaan ampuma-aseeseen, hänen aselupansa tulee peruuttaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että itselataaviin kertatuliaseisiin asennettavaksi sopivat isot latauslaitteet määritellään aseen osaksi ja ne ovat luvanvaraisia, jotta latauslaitteiden kauppaa ja niiden hallussapitoa voidaan tehokkaasti valvoa ja säännellä asedirektiivin vaatimusten täyttämiseksi. Muutoksen vaikutuksia vähentää se, että luvanvaraisuuden ulkopuolelle jäävät sellaiset latauslaitteet, jotka on valmistettu sellaiseen sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja jotka eivät sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen. Asedirektiivin latauslaitteita koskevat säännökset koskevat itselataavaan kertatuliaseeseen asennettavaksi sopivia latauslaitteita, ja esimerkiksi vanhojen Suomi-konepistoolien latauslaitteet eivät sovellu asennettavaksi itselataaviin kertatuliaseisiin, siten ne voidaan jättää luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Lisäksi muutoksen vaikutuksia vähentää se, että esityksen mukaan pysyvästi toimintakelvottomaksi tehtyä latauslaitetta ei katsota aseen osaksi. Pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemisestä annetaan tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu tarkennuksia ampuma-aseen ja aseen osan merkintävaatimuksille asedirektiivin johdosta. Ehdotetun ampuma-aselain 110 b §:n mukaisesti ampuma-aseen ja aseen osan merkintävaatimuksen ulkopuolelle on jätetty äänenvaimentimet ja latauslaitteet. Latauslaitteet voidaan jättää merkintävaatimuksen ulkopuolelle, koska asedirektiivissä niitä ei ole määritelty aseen osaksi. Latauslaitteet ovat tähän mennessä olleet lupavapaita, eikä niihin ole tarvinnut tehdä merkintöjä. On huomattava, että ampuma-aselain mukaisen merkintävaatimuksen ulkopuolelle jättäminen ei tarkoita sitä, ettei latauslaitteeseen voida tehdä yksilöivää merkintää, tämä ei kuitenkaan ole lakiehdotuksen mukaan pakollista. Hallituksen esityksen mukaisesti latauslaitteiden hallussapito-oikeus sekä tieto latauslaitteen hallussapidosta merkitään poliisin asetietojärjestelmään aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan kohdalle. Näin voidaan varmistua siitä, että asedirektiivin mukaisesti ainoastaan latauslaitteiden hallussapitoon oikeutetut voivat hankkia latauslaitteita. Valiokunnan mielestä merkintöjen tekeminen tulee viranomaisten ohjeistaa niin, että ne tehdään systemaattisesti ja siten, ettei samanlaisia merkintöjä tehdä eri lippaisiin.

Asedirektiivin yksiselitteinen vaatimus on se, että mikäli henkilöllä on luvatta hallussaan iso latauslaite, hänen luvanvaraisten aseiden luokkaan kuuluvat aselupansa tulee peruuttaa, ja tätä koskien hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta säännöstä. Latauslaitteen luvanvaraistamisen kautta tahallinen luvaton hallussapito olisi myös rikoslain 41 luvun 1 §:n mukainen ampuma-aserikos. Rikoslain 3 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan, jollei toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettu teko on vain tahallisena rangaistava. Ampuma-aserikos on rangaistava vain tahallisena tekona. Tilan-

teessa, jossa luvaton latauslaite löytyisi esimerkiksi kotietsinnän yhteydessä eikä kiinteistön omistajalla olisi ollut tietoa siitä, että latauslaite on ollut kiinteistössä, ei kyseessä olisi rikoslain mukaisesti rangaistava ampuma-aselain vastainen hallussapito. Aselupia ei silloin peruuteta eikä asiassa nosteta syytettä. Syytteen nostamiselle on olemassa oma kynnyksensä. Ja lisäksi on otettava huomioon myös prosessissa noudatettavat oikeusperiaatteet, kuten puolustuksen suosimisen periaate, favor defensionis, johon liittyy in dubio pro reo -sääntö, jonka mukaan epäselvät tilanteet on ratkaistava epäillyn eduksi. Jos jonkin syyllisyyttä koskevan seikan suhteen on olemassa epäilyksiä, on syyte hylättävä.

Latauslaitteen luvanvaraistamisen vaikutuksia on esityksessä rajattu myös niin sanotulla armonvuosisäännöksellä, eli rangaistavaa ei ole, jos oma-aloitteisesti luovuttaa luvattomasti hallussaan olleen latauslaitteen poliisille, sekä sodan aikaisten muistoesineiden jättämisellä soveltamisalan ulkopuolelle ja pysyvästi toimintakelvottomaksi ja pysyvästi kapasiteetiltaan rajoitetuksi tehtyjä latauslaitteita koskevilla poikkeuksilla.

Asedirektiivissä deaktivoidut ampuma-aseet on siirretty ilmoitustenvaraisten ampuma-aseiden luokkaan. Muutoksen johdosta ampuma-aselaista ehdotetaan poistettavaksi virke siitä, että pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyä ampuma-asetta ei pidetä ampuma-aseena, ja ehdotetaan, että deaktivoidusta ampuma-aseesta tulee tehdä ilmoitus poliisille.

Aseluvan haltijoiden seuranta ja lupien peruuttaminen

Asedirektiivi velvoittaa jäsenvaltiot perustamaan aseluvan haltijoita koskevan seurantajärjestelmän sen varmistamiseksi, että ampuma-aselupien myöntämisen edellytykset täyttyvät luvan voimassaolon ajan. Seurantajärjestelmän toiminta voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Lisäksi direktiiviin on otettu vaatimus aseluvan säännöllisestä tarkastelusta vähintään viiden vuoden välein, edellytys ei koske ilmoituksenvaraisia ampuma-aseita. Hallituksen esityksen mukaisesti ampuma-aselaissa säädetään aseluvan haltijoiden seurannasta. Voimassa olevan ampuma-aselain käsiaseita koskevaa velvoitetta ilmoittaa harrastuksen jatkumisesta laajennetaan direktiivissä luvanvaraisten aseiden luokkaan kuuluviin aseisiin, eli erityisen vaarallisiin ampuma-aseisiin ja itselataaviin kertatuliaseisiin. Muutos johtuu siitä, että näiden aseiden osalta luvan myöntämisen edellytyksenä ei ole ainoastaan hakijan sopivuus aseluvan haltijaksi, vaan myös harrastus- ja lupaviranomaisella tulee olla tieto siitä, että luvanhaltijalla on edelleen hyväksyttävä käyttötarkoitus aseelle.

Asedirektiivi edellyttää aselupaedellytysten säännöllistä seurantaa vähintään viiden vuoden välein, ja lisäksi direktiivi edellyttää, että aselupa tulee peruuttaa, jos luvan myöntämisen edellytykset, kuten hyväksyttävä peruste aseluvan saamiseksi, eivät enää täyty. Aseluvan myöntämisen edellytyksenä ei ampuma-aselain mukaisesti ole vain hakijan käyttäytyminen ja soveltuvuus aseluvan haltijaksi, vaan myös harrastuneisuus. Nykyinen järjestelmä ei riitä täyttämään asedirektiivin velvoitetta, koska harrastuksen jatkumisen osoittamista koskeva velvoite viiden vuoden välein koskee vain käsiaseita. Poliisi suorittaa kyllä jatkuvaa lupavalvontaa, mutta nykyisellä lupavalvonnalla käytännössä tarkkaillaan hakijan käyttäytymistä, ei sitä, onko luvan myöntämisen perusteena ollutta harrastusta vielä olemassa. Hallituksen esityksen mukaisesti velvoite harrastuksen jatkumisen ilmoittamisesta on rajattu vain uusiin, lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin lupiin, lukuun ottamatta käsiaseita, joita velvoite koskee jo nyt. Harrastuksen jatkumisen

osoittamista koskeva velvoite koskee asedirektiivissä kiellettyjen ja luvanvaraisten aseiden luokkaan kuuluvia aseita. Muun kuin erityisen vaarallisen aseen osalta riittää, että joku ampuma-aselain mukainen käyttötarkoitus luvan kohteena olevalle ampuma-aseelle jatkuu, eli saman harrastusperusteen jatkumisen edellytystä ei ole. Harrastuksen jatkumisen osoittamiseen riittäisi esimerkiksi metsästyskortin voimassaolon osoittaminen. Uusi asetietojärjestelmä tulee olemaan käytössä, kun harrastuksen jatkumisen edellytykset viranomaisen pyynnöstä todennetaan. Menettelyssä on tarkoitus käyttää hyväksi asetietojärjestelmää ja sen mahdollistamaa sähköistä asiointia.

Asedirektiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee peruuttaa ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty, aikaisemmin peruuttaminen oli harkinnanvaraista. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ehdottomia ja harkinnanvaraisia luvan peruuttamisperusteita tulee muuttaa niin, että niissä tapauksissa, joissa luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, peruuttaminen ei ole enää harkinnanvaraista. Voimassaolevan ampuma-aselain mukaan lupa on voitu jättää peruuttamatta, vaikka henkilö on syyllistynyt rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan aseita, tai luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, koska nämä peruuttamisperusteet ovat olleet harkinnanvaraisia. Kuitenkin ampuma-aselain mukaan yleisenä edellytyksenä luvan myöntämiselle on se, että henkilö on sopiva pitämään hallussa, ampuma-aseita käyttäytymiseltään ja terveydentilaltaan. Käytännössä esitetyn muutoksen ei arvioida muuttavan poliisin peruuttamiskäytäntöä, koska edellä mainituissa tilanteissa poliisi on peruuttanut luvanhaltijan aseluvat.

Asedirektiivin mukaan luvanvaraisten aseiden luokkaan kuuluvan ampuma-aseen hankinta- ja hallussapitolupa tulee peruuttaa, jos havaitaan, että henkilöllä, jolle mainittu lupa on myönnetty, on luvatta hallussaan iso latauslaite, joka sopii asennettavaksi keskisytytteisiin itselataaviin kertatuliaseisiin tai lippaallisiin kertatuliaseisiin. Hallituksen esityksen mukaan ampuma-aselakiin lisätään säännös, jonka mukaan ison latauslaitteen luvaton hallussapito johtaa luvanvaraisten aseiden hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavien lupien peruuttamiseen.

Aseiden jäljitettävyys ja ilmoitus lainaamisesta

Asedirektiivissä ampuma-aseiden merkintää koskevia säännöksiä selkeytettiin, jotta voidaan parantaa ampuma-aseiden jäljitettävyyttä. Merkinnältä vaaditaan selkeyttä, pysyvyyttä ja yksilöintiä. Merkintä on tehtävä viipymättä valmistuksen jälkeen ja viimeistään ennen markkinoille saattamista tai viipymättä unionin alueelle tuonnin jälkeen. Ampuma-aselain merkintää koskevia säännöksiä muutetaan niin, että merkintää koskevia säännöksiä täsmennetään ja merkinnän tekemiselle asetetaan aikarajoitus.

Asedirektiivissä ampuma-aseiden etäsopimuksella tapahtuvaan kauppaan lisättiin ehtoja ostajan henkilöllisyyden ja aseluvan tarkastamisesta. Jos yksityinen henkilö ostaa ampuma-aseita, aseen osia tai ampumatarvikkeita etäkaupalla, ostajan henkilöllisyys ja aselupa on tarkistettava. Tarkistus on tehtävä viimeistään ennen luovutusta tai sen yhteydessä. Ostajan henkilöllisyyden ja aseluvan tarkastamisesta esitetään lisättäväksi uusi säännös ampuma-aselakiin.

Asedirektiivi edellyttää, että viranomaisella tulee olla tieto siitä, missä ampuma-aseet ovat. Asedirektiivin velvoitteen täyttämiseksi hallituksen esityksen mukaan luvanhaltijan tulee tehdä ilmoitus poliisille ampuma-aseen tai aseen osan lainaamisesta. Ilmoitusvelvollisuus kuitenkin rajataan koskemaan niitä tapauksia, joissa esine on lainaajan hallussa pitempään kuin 30 päivää, jolloin lyhytkestoiset lainaamiset jäävät velvollisuuden ulkopuolelle. Nykyistä paremmin ajan tasalla oleva tieto ampuma-aseiden sijaintipaikasta helpottaa poliisin työtä esimerkiksi kotietsinnän yhteydessä tai jos ampuma-aseet on tarpeen ottaa haltuun.

Reserviläispoikkeus

Asedirektiivin nojalla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat kansalliseen puolustukseen liittyvissä tarkoituksissa myöntää poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustellulla tavalla yksittäistapauksissa lupia kiellettyjen aseiden luokassa oleville ampuma-aseille, olennaisille osille ja ampumatarvikkeille, jos yleinen turvallisuus ja yleinen järjestys eivät vaarannu. Asedirektiivin johdantokappaleen 16 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava antaa yksityishenkilöille lupa hankkia ja pitää hallussaan direktiivin perusteella kiellettyjä ampuma-aseita, olennaisia osia ja ampumatarvikkeita maanpuolustusta varten, kuten kansallisen lainsäädännön mukaisen vapaaehtoisen sotilaskoulutuksen yhteydessä.

Vapaaehtoisen sotilaallisen ja sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen järjestämisestä ovat Suomessa vastanneet Puolustusvoimat ja Maanpuolustuskoulutusyhdistys. Maanpuolustuskoulutusyhdistys on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka julkisista hallintotehtävistä säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007). Maanpuolustuskoulutusyhdistys on järjestänyt sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena merkittävän määrän erilaisia kursseja, joiden osana tai pääasiallisena aiheena on ollut ampumakoulutuksen antaminen. Ampumakoulutusta on annettu muun muassa nousujohteisilla ampumakurssikokonaisuuksilla, joissa on ammuttu sotilaskäytössä olevia ampuma-aseita perustoimintatavaltaan muistuttavilla ampuma-aseilla. Puolustusvaliokunnan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia koskeneessa mietinnössä (PuVM 3/2006 vp) ollut luonnehdinta, jonka mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus on esimerkiksi suunnistus- ja karttaharjoituksia, on kuitenkin jättänyt voimassa olevan oikeustilan epäselväksi arvioitaessa sitä, saako Maanpuolustuskoulutusyhdistys antaa ampumakoulutusta.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä hoitamaan sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen säädetään kuuluvaksi myös yksilön ampumataitoa ja turvallista aseenkäsittelytaitoa kehittävän ampumakoulutuksen antaminen. Tähän liittyen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle esitetään säädettäväksi mahdollisuus saada lupia ampuma-aseisiin, mukaan luettuna tietyt edellä mainitut asedirektiivissä kiellettäväksi säädetyt ampuma-aseet, kyseisen ampumakoulutuksen antamista varten. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä olisi esityksen mukaan mahdollista saada aselupia ampumakoulutuksen antamista varten myös sen vapaassa yhdistystoiminnassa. Tätä toimintaa varten aselupia ei voitaisi myöntää asedirektiivissä kiellettyihin aseisiin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi sijoituskelpoisille reserviläisille mahdollisuus hakea aselupaa edellä mainittuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen osallistumista varten. Tällöin edellytyksenä luvan myöntämiselle on, että aseluvan hakija

esittää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antaman todistuksen osallistumisestaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan, aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävän 12 kuukauden aikana sekä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun todistuksen hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama todistus voidaan osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta esimerkiksi reserviläisjärjestöissä. Aktiivista harjoittelua koskevaan vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta.

Reserviläisen hakiessa aselupaa sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen osallistumista varten, pyytää Poliisihallitus Puolustusvoimilta perustellun lausunnon. Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla Puolustusvoimat katsoisi olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Esityksen mukaan Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon esimerkiksi henkilöstä, joka on sijoituskelpoinen sellaiseen sodan ajan tehtävään, jossa tarvitaan ampuma- ja aseenkäsittelytaitoa haetulla ampuma-asetyypillä.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on varmistaa reserviläisille kohdistetun ampumaharjoittelun jatkuminen yhdessä urheiluammunnan jatkumisen turvaamisen kanssa.

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Hallituksen esityksellä on liittymäkohtia hallituksen esitykseen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 254/2018 vp). Vapaaehtoista maanpuolustusta koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sotilaallinen koulutus olisi jatkossa yksinomaan Puolustusvoimien tehtävä, jolloin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen keskeisin julkinen hallintotehtävä olisi sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen, johon sisältyy käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen perusteella myös reserviläisten ampumaharjoittelu. Hallituksen esitys HE 258/2018 vp sisältää myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen viranomaisvalvontaa tarkentavia säännöksiä, jotka vaikuttavat myös esillä olevassa esityksessä HE 179/2018 vp kuvattuun sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen valvontaan. Käsiteltävänä olevassa hallituksen esitys vaikuttaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä antaman sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antamismahdollisuuksiin, ja lisäksi esitys vaikuttaa yksittäisten reserviläisten mahdollisuuksiin hankkia tätä harjoittelua varten ampuma-ase. Eduskunnan puolustusvaliokunta on ehdottanut 28. päivänä helmikuuta 2019 valmistuneessa mietinnössään PuVM 8/2018 vp, että hallituksen esitykseen HE 254/2018 vp sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Hallituksen esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen arvioimista hankaloittaa se, että samoja säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi myös hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp. Ehdotetut säännökset ovat osin keskenään ristiriidassa. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa ehdotetaan nyt käsiteltävänä olevan esityksen mukaan säädettäväksi, että sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan ampumakoulutusta, joka annetaan muilla kuin Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla. Lisäksi sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan muuta vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 254/2018 vp) ehdotetaan myös muutettavaksi 2 §:n 2 momenttia. Esityksen 2 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettävän sotilaallisia valmiuksia palvelevasta koulutuksesta, jolla tarkoitetaan muuta kuin ehdotetun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua sotilaallista koulutusta, jossa koulutetaan Puolustusvoimien menetelmiä tai välineitä koskevaa yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä sodassa tai muissa aseellisissa selkkauksissa toimimista varten.

Saadun selvityksen mukaan tarkoituksena on, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentti säädetään sellaisena kuin se on ehdotettu säädettäväksi hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp.

Perustuslakivaliokunta on tarkastellessaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia todennut Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tehtäviä koskevan sääntelyn olevan merkityksellistä perustuslain 124 §:n kannalta (PeVL 52/2006 vp, s. 3/II). Sen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että koulutuksen antaminen valtion sotavoiman käyttöön on epäilemättä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä ja että olennaisilta osiltaan tällaisen koulutuksen tulee pysyä viranomaisten käsissä. Koulutuksessa valmentaudutaan merkittävimmän valtion käytettävissä olevan voiman ja siinä mielessä julkisen vallan käyttöön, vaikka itse koulutuksessa ei merkittävää julkista valtaa käytettäisikään. Valiokunnan mielestä on siten selvää, että perustuslaki estää esimerkiksi varusmiespalveluksessa olevien sotilaskoulutuksen yksityistämisen (PeVL 52/2006 vp, s. 3/II).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt perustuslain 124 §:n kannalta merkityksellisenä, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä ei ole ollut ehdotettujen säännösten perusteella oikeutta järjestää kaikenlaista vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyvää sotilaallista koulutusta. Valiokunta on pitänyt tärkeänä muun muassa ehdotettua rajausta siitä, että joukkojen operaatioihin valmentaminen ja taisteluammuntojen järjestäminen raskailla aseilla samoin kuin muu vastaava merkittävä sotilaallinen koulutus kuuluu yksinomaan puolustusvoimille, ja siitä, että vapaaehtoisille annettavaa sellaista, ehdotuksessa varsinaiseksi kutsuttua sotilaallista koulutusta, johon liittyy puolustusvoimien aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden käyttöä, voidaan ehdotuksen mukaan järjestää ainoastaan sotilasviranomaisten johdon alaisena ja puolustusvoimien ohjauksessa (20 §:n 2 mom.). Mahdollisuus järjestää vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyvää, ehdotetulla tavalla rajattua sotilaallista koulutusta puolustusvoimien johdolla ja ohjauksessa ei valiokunnan mielestä muodostunut ongelmalliseksi myöskään perustuslain 124 §:n näkökulmasta (PeVL 52/2006 vp, s. 4/I).

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettuun lakiin nyt ehdotetut muutokset eivät koske sotilaallista koulutusta, vaan sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta. Ehdotettujen 2 §:n 2 momentin ja 20 a §:n myötä sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus kuitenkin irtautuisi perustuslakivaliokunnan mukaan osin merkittävästi siitä, mitä sillä nykyisen lain säätämisen yhteydessä on tarkoitettu. Sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan nykyisen lain val-

misteluasiakirjojen mukaan esimerkiksi suunnistus- ja karttaharjoituksia (PuVM 3/2006 vp, s. 10/I).

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi ehdotetun 20 a §:n mukaan järjestää sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena ampumakoulutusta, jossa kehitetään yksilön ampumataitoa ja turvallista aseenkäsittelytaitoa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyypeistä, toimintatavoista ja käytöstä, koulutettavien lukumäärästä koulutustapahtumassa, asetyyppikohtaisista turvallista aseenkäsittely- ja ampumataitoa mittaavista ampumakokeista ja niiden hyväksyttävästä suorittamisesta sekä koulutusohjelmasta. Koulutuksessa on noudatettava voimassa olevia Puolustusvoimien ammuntojen järjestämistä koskevia ja ampumasuoritusten valvonnasta annettuja ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä. Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää koulutusohjelman edellyttämällä tavalla ampuma-aseita. Muita ampuma-aseita sekä erityisen vaarallisia ammuksia ei saa käyttää ampumakoulutuksessa. Laissa ehdotetaan säädettäväksi ammunnan johtajasta sekä ammuntojen järjestämispaikoista.

Sääntely sotilaallisia valmiuksia palvelevasta ampumakoulutuksesta jää perustuslakivaliokunnan mukaan laissa varsin täsmentymättömäksi. Ehdotetun sääntelyn suhdetta perustuslakivaliokunnan aikaisemmin tarkastelemaan sotilaalliseen koulutukseen ja perustuslain 124 §:ssä asetettuihin vaatimuksiin ei siten voida sääntelyn perusteella arvioida asianmukaisesti. Hallituksen esityksessä lakiehdotusta ei lisäksi lainkaan ole käsitelty perustuslain 124 §:n kannalta. Esityksen perusteella avoimeksi jäävät siten kysymykset julkisen hallintotehtävän antamisen tarkoituksenmukaisuudesta ja sääntelyn suhteesta merkittävään julkisen vallan käyttöön.

Hallituksen esityksessä todetaan sääntelyn tarpeellisuudesta muun muassa, että nykytilassa on haastavaa, ettei voimassa olevasta lainsäädännöstä voida suoraan todeta, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä olisi oikeus järjestää ammuntaa sisältäviä kursseja sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena (s. 8). Lisäksi tehdään selkoa asedirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisesta kansallisen puolustuksen poikkeuksesta, johon ehdotettu sääntely liittyy (s. 15). Ehdotetun sääntelyn keskeisenä tarkoituksena näyttäisi siis olevan mahdollistaa se, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi järjestää ampumakoulutusta muilla kuin Puolustusvoimien aseilla.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että 20 a §:n perusteella ampumakoulutuksen sisältö määräytyisi valtioneuvoston asetuksella, jolla säädettäisiin 20 a §:n mukaan oikeastaan kaikista koulutuksen luonteen kannalta olennaisista seikoista, kuten ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyypeistä, toimintatavoista ja käytöstä sekä koulutettavien lukumäärästä ja koulutusohjelmasta. Koulutuksen sisällöstä käy ilmi esityksen perusteluista, että esityksessä ehdotetuilla muutoksilla mahdollistetaan se, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi jatkossa hankkia erityisen vaarallisiksi ampuma-aseiksi luokiteltuja pitkiä itselataavia keskisytytteistä patruunaa ampuvia kertatuliaseita ja kapasiteetiltaan yli 10 patruunan latauslaitteen yhdistelmiä järjestääkseen sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavaa ampumakoulutusta (s. 17).

Sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ampumakoulutusta koskevan laintasoisen sääntelyn perusteella epäselväksi jää myös sääntelyn suhde niihin rajoituksiin, joita perustuslakivaliokunta on asettanut vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen sisällölle (PeVL 52/2006 vp). Maanpuolus-

tuskoulutusyhdistyksen antaman ampumakoulutuksen sisältöä, laajuutta ja sen puitteita tulee sekä tarkoituksenmukaisuusedellytyksen täyttymisen että merkittävän julkisen vallan käytön rajauksen vuoksi rajata ja täsmentää laissa merkittävästi. Tällainen muutos on perustuslakivaliokunnan mukaan edellytys lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen valmiudet ja sijoittamiskelpoinen henkilö sekä valvonta

Kaikki sijoituskelpoiset reserviläiset eivät ole sijoitettuja. Sijoitettuja on yhteensä noin 280 000 reserviläistä ja sijoittamiskelpoisia noin 900 000. Sijoituskelpoisuuteen viitataan ampuma-aselain 45 §:ää koskevassa ehdotuksessa. Sijoituskelpoisten, joilla ei ole sijoitusta, harjoittelu omalla ampuma-aseella on haluttu turvata, jotta Puolustusvoimien sijoituspohjaan kuuluva sijoitusaines olisi mahdollisimman laadukasta. Tässä yhteydessä on myös syytä huomata, että ampumaurheilupoikkeuksen, joka on reserviläispoikkeusta laajempi, perusteella näitä aselupia saavat hakea kaikki, eivät vain sijoituskelpoiset henkilöt.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta asedirektiivin kiellettyjen aseiden luokkaan kuuluvien ampuma-aseiden luvan myöntämistä kaikille reserviläisille, vaan luvan hakijoiden joukkoa on rajattu vaatimuksella sijoituskelpoisuudesta, harjoittelun aktiivisuudesta ja sen kestosta sekä Puolustusvoimien puoltavasta lausunnosta. Jotta aseluvan voisi saada esitetyn ampuma-aselain 45 §:n mukaisesti ampuma-aselain 9 §:n 5 b alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen, tulisi hakijan ensin suorittaa asepalvelus, suorittaa hyväksytysti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoe, harjoitella aktiivisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen harjoituksissa sillä ampuma-asetyypillä, johon hakee lupaa, ja saada Puolustusvoimien puoltava lausunto tarpeesta harjoitella hakemallaan ampuma-aseella. Esityksen mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä tapahtuvaa aktiivisuutta voisi täydentää muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta, kuten harjoittelusta kertausharjoituksissa tai reserviläisjärjestössä. Lisäksi poliisi arvioisi, että hakija on käyttäytymiseltään ja terveydentilaltaan sopiva aseluvan haltijaksi sekä että aseluvan antaminen ei vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antamiskapasiteetti rajaa myös potentiaalisten lupien määrää. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen oma arvio on ollut hallituksen esitystä valmisteltaessa, että mallilla, jossa luvanhakijalla tulisi olla kolme harjoituskertaa vuodessa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa sekä kaksi harjoituskertaa esimerkiksi reserviläisjärjestössä, Maanpuolustuskoulutusyhdistys pystyisi järjestämään kursseja siten, että 3 000 luvanhakijaa pystyy ylläpitämään ampumataitoaan vaaditulla aktiivisuustasolla. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutuksenantokapasiteetin kasvattaminen taas edellyttää muun muassa Puolustusvoimilta uusien ammunnan johtajien koulutusta ja ylipäänsä aktiivisia vapaaehtoisia ammunnan johtajaksi.

Hallintovaliokunta viittaa tässä yhteydessä sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen valvontaa koskevaan hallituksen esitykseen, josta puolustusvaliokunta on antanut mietintönsä (HE 254/2018 vp — PuVM 8/2018 vp). Mainitun hallituksen esityksen mukaan puolustusministeriölle kuuluu vastuu vapaaehtoista maanpuolustusta koskevasta yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta. Esityksessä katsotaan, että puolustusministeriö voi ohjata Maanpuolustuskoulutusyhdistystä esimerkiksi velvoittavia hallinnon sisäisiä määräyksiä antamalla. Näitä määräyksiä voitaisiin antaa kuitenkin ainoastaan yhdistyksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvistä asioista.

Puolustusvoimien pääesikunnan ohjaustehtävään kuuluisi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisten hallintotehtävien koulutuksen aiheiden ja painopisteiden määrittäminen siten, että ne tukisivat Puolustusvoimien järjestämää sotilaallista koulutusta. Tästä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa koskevasta ohjaustehtävästä johtuen pääesikunnan tehtävänä olisi esimerkiksi osallistua Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen valtionavustusta koskevien tulostavoitteiden asettamiseen ja niiden toteutumisen seurantaan puolustusministeriön tukena. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen ohjaaminen on lisäksi säädetty Puolustusvoimien tehtäväksi Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 kohdan c alakohdassa ja kyseisen lain 6 §:ssä. Pääesikunnan valvontatehtävään kuuluisi sen valvominen, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä järjestettävässä toiminnassa noudatetaan tämän lain säännöksiä. Ehdotetulla säännöksellä korostettaisiin sitä, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys kuuluisi sen julkisten hallintotehtävien osalta pääesikunnan välittömään valvontaan. Pääesikunnan valvonta koskisi sekä edellä mainitun ohjaustehtävän nojalla annetun ohjauksen käytännön toteuttamisen valvontaa että mainittua toiminnan lainmukaisuuden valvontaa. Valvontatehtävän toteuttamiseksi pääesikunta voisi hyödyntää alaisiaan puolustushaaroja ja laitoksia eli koko Puolustusvoimien organisaatiota. Valvonnassa voitaisiin käyttää erilaisia tarpeellisiksi arvioitavia menetelmiä, kuten toimintaa koskevia auditointeja, keskusteluja, raportointeja tai tarkastuksia.

Lisäksi hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp kuvataan sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen ohjausta ja valvontaa myös ammuntojen osalta. Lisäksi valvontaan kuuluu ammunnan johtajan, jolla on Puolustusvoimien antama koulutus ja näyttökokeilla todettu osaaminen, lakiehdotuksessa kuvattu valvonta, jota ammunnan johtaja hoitaa rikosoikeudellisella virkavastuulla. Ammuntojen järjestämisessä tulee noudattaa Puolustusvoimien ammunnan järjestämistä koskevia ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä, jotka ovat hyvin yksityiskohtaisia.

Aselupien valvonta, resurssit, hallinnollinen taakka, tietojärjestelmät ja niiden toimivuus

Aselupien myöntämisen edellytysten täyttymistä luvan voimassaoloaikana seurataan Suomessa viranomaisvalvontana ja poliisin käytössä olevista tietojärjestelmistä saatavien tietojen tai muutoin poliisin tietoon tulevien seikkojen perusteella, kuten muilta viranomaisilta tulevien ilmoitusten kautta. Seuranta kohdistuu tällä hetkellä käytännössä luvanhaltijan sopivuuteen muiden kuin lyhyiden aseiden osalta, joita koskee velvollisuus harrastuksen jatkumisen osoittamisesta. Poliisilaitokset seuraavat vuorokausitasolla rekisteritietoja ja, jos ilmoituksissa on henkilöitä tilanteissa, joissa on esimerkiksi päihteiden väärinkäyttöä tai väkivaltaista käyttäytymistä, tietojen ristiinajolla tarkistetaan, onko henkilöllä ampuma-aselupia, ja ampuma-aselupien peruuttamismenettely voidaan tarvittaessa panna vireille ja jatkossa tästä seurannasta tehdään entistä automaattisempaa. Käytännössä rekisterit, joiden tietojen seurannalla voidaan saada aselupiin liittyen merkityksellistä tietoa, ovat poliisiasiain tietojärjestelmä Patja, poliisin rikostutkinnan ja virka-avun tietokannasta päivittyvä tekstitietokanta RikiTrip sekä asetietojärjestelmä, jossa näkyvät esimerkiksi hallussapitoluvan haltijalle annetut varoitukset. Asetietojärjestelmän uudistamisen myötä seuranta automatisoidaan, jolloin se helpottuu entisestään ja vähentää seurantaan kohdistuvaa työaikaa, tällä hetkellä seurantaa tekee poliisilaitoksen henkilökunta.

Hallituksen esityksessä ampuma-aselakiin ehdotetuilla muutoksilla on vaikutusta poliisin lupahallinnon ja valvontatoiminnan työmäärään. Valvonnan merkitys ja osuus tulisi kasvamaan ny-

kyisestä. Poliisi tekee jatkuvaa seurantaa tällä hetkellä sen suhteen, täyttävätkö ampuma-aselain mukaisia lupia ja hyväksyntöjä saaneet henkilöt edelleen ampuma-aselain mukaiset, henkilön sopivuutta koskevat edellytykset. Ampuma-aseen aktiivinen käyttö todennetaan luvan hakemisvaiheessa, mutta käytön jatkumista tarkastellaan luvan myöntämisen jälkeen ainoastaan lyhyiden aseiden osalta. Ehdotuksen mukainen vastaavan seurannan ulottaminen myös muihin asetyyppeihin kasvattaa vastaavasti valvonnan edellyttämää työmäärää. Toisaalta menettelyn voidaan arvioida edistävän yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kun joukko ampuma-aseita saataisiin pois sellaisten luvanhaltijoiden hallusta, joilla ei ole enää käyttöä kyseisille aseille ja joiden kohdalla riski esimerkiksi ampuma-aseiden asianmukaisen säilyttämisen laiminlyömiseen voi siten olla kohonnut. Mahdollisuus myöntää aselupia poikkeuksellisesti erityisen vaarallisiin ampuma-aseisiin ja aseen osiin lisää lupaviranomaisen työmäärää, sillä lupaharkinta edellyttää nykyistä tarkempia selvityksiä.

Poliisin asetietojärjestelmän uudistusta koskeva hanke on käynnissä, ja sen on tarkoitus valmistua vuoden 2020 alussa. Asetietojärjestelmän uudistus tulee valmistuessaan mahdollistamaan sähköisen asioinnin aselupa-asioissa. Hakemuksen vireillepanoon ja tekniseen käsittelyyn, kuten hakemustietojen kirjaamiseen ja rekisteritietojen tarkistamiseen, sitoutuu uudistuksen myötä vähemmän henkilöresursseja, joten henkilöstön työaikaa on käytettävissä teknisluontoisen työn sijaan esimerkiksi hakemusten yksilöllisempään käsittelyyn sekä lupavalvontaan.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että aselupamenettelyä on vuonna 2017 pääosin voimaan tulleella lailla uudistettu niin, että muun muassa soveltuvuustestin suorittamisesta lupamenettelyn yhteydessä on luovuttu ja aseen esittämisvelvollisuutta poliisille tarkastettavaksi on rajoitettu. Näillä uudistuksilla on sujuvoitettu lupamenettelyä ja vähennetty hallinnollista taakkaa. Uudistuksessa on mahdollistettu myös sähköinen asiointi aselupa-asioissa, joka vähentää henkilökohtaisen asioinnin tarvetta ja joustavoittaa lupamenettelyä. Sähköistä asiointia koskevia säännöksiä sovelletaan asetietojärjestelmän uudistuksen valmistumisesta maaliskuussa 2020 lähtien.

Muut kannanotot

Hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuina tästä mietinnöstä ilmenevin kannanotoin. Lisäksi valiokunta ehdottaa 3. lakiehdotuksen hylkäämistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ampuma-aselain muuttamisesta

2 §. Ampuma-ase. Ampuma-aselain 2 §:n 4 momenttiin ehdotetaan hallituksen esityksessä otettavaksi valtuus säätää ampuma-aseen hävittämisestä valtioneuvoston asetuksella. Ampuma-aseen hävittämistä koskevaa perussääntelyä ei ehdoteta otettavaksi lakiin. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, että sääntelyä on perustuslain 80 §:stä johtuvista syistä välttämätöntä täydentää laintasoisin perussäännöksin ampuma-aseen hävittämisestä.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta 2 §:n 4 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäväksi, että ampuma-ase tai aseen osa hävitetään luovuttamalla se poliisille hävitettäväksi. Mainitun hävittämistä koskevan perussäännöksen lisäksi momenttiin jää muuttamattomana säännös siitä, että ampuma-aseen ja aseen osan hävittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetulla sääntelyllä ei määritellä velvoitetta hävittää ase, vaan tällainen velvollisuus määräytyy muiden laintasoisten säännösten mukaan.

3 §. Aseen osa. Asedirektiivin mukaan tiettyjen kapasiteetiltaan isojen latauslaitteiden hankinta on sallittu ainoastaan henkilöille, joilla on siihen lupa. Lisäksi asedirektiivi edellyttää, että jos henkilöllä on asedirektiivissä luvanvaraisten aseiden B-luokkaan luokiteltuun ampuma-aseeseen aselupa ja hänen hallussaan on luvatta iso latauslaite, häneltä tulee peruuttaa aseluvat kaikkiin luvanvaraisiin eli B-luokan ampuma-aseisiin, riippumatta siitä, sopiiko latauslaite asennettavaksi hänellä olevaan ampuma-aseeseen. Asedirektiivin muutos tarkoittaa sitä, että isojen latauslaitteiden kauppaa ja niiden hallussapitoa tulee voida valvoa ja säännellä.

Puolustusvaliokunta toteaa lausunnossaan, että valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että niin sanottujen pitkien lippaiden hallussapito edellyttää jatkossa lupaa aseeseen, jossa tällaista lipasta saa käyttää. Käytännössä pitkien eli kivääritYYppisten aseiden osalta tämä tarkoittaa yli 10 patruunan lipasta ja lyhyiden aseiden osalta yli 20 patruunan lipasta. Mikäli henkilön hallussa on tämänkaltainen lipas ilman lupaa edellä mainittuun aseeseen, tulee henkilön kaikki aseluvat muutosesityksen mukaan automaattisesti peruuttaa. Esitystä voidaan valiokunnan mielestä pitää tältä osin erittäin ongelmallisena, koska lippaita on Suomessa yksityishenkilöiden hallussa paljon, eikä niitä ole rekisteröity poliisin sähköiseen lupajärjestelmään siitä syystä, ettei niitä tällä hetkellä koske lupa-, ilmoitus- eikä merkintämenettely. Puolustusvaliokunta pitää tärkeänä, että hallintovaliokunta mietinnössään arvioi, miten tämä kysymys on ratkaistavissa.

Hallintovaliokunta toteaa, että saadun selvityksen mukaan latauslaitteiden luvanvaraistamiselle ei ole vaihtoehtoa, joka samalla myös täyttäisi direktiivin vaatimukset siitä, että latauslaitteen saa hankkia vain se, jolla on lupa asedirektiivissä kielletyn aseen hallussapitoon, sekä sen vaatimuksen, että aseluvat tulee latauslaitetta hallussaan pitävältä, jolla ei ole lupaa direktiivissä kiellettyjen aseiden luokassa olevan aseen hallussapitoon, peruuttaa.

Esityksessä ehdotetaan, että tietyt asedirektiivissä kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan siirretyt ampuma-aseen ja latauslaitteen yhdistelmät ovat ampuma-aselaissa erityisen vaarallisia ampuma-aseita ja niitä koskevat aikaisempaa tiukemmat luvanmyöntämisen edellytykset. Asedirektiivin muutokset koskevat ainoastaan 12.6.2017 jälkeen rekisteröityjä ampuma aseita, eli tätä ennen hankitun ja rekisteröidyn ampuma-aseen haltija, jolla on siihen voimassa oleva lupa, voi pitää hallussaan aseen ja ison latauslaitteen luvan voimassaoloajan.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ampuma-aselaissa aseen osaksi määritellään isot latauslaitteet ja ne ovat luvanvaraisia. Lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka nojalla sen, joka on asedirektiivin voimaantulon jälkeen hankkinut ampuma-aseen ja tällaisen kapasiteetiltaan ison latauslaitteen, on kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta hankittava lupa ampuma-aseen tai sen osan hallussapitoon. Luvan hankkimisen sijasta henkilö voi luovuttaa latauslaitteen sille, jolla on ampuma-aselain nojalla oikeus sen hankkimiseen, tai luovuttaa latauslaitteen poliisille, jolloin latauslaite siirtyisi korvauksetta valtion omistukseen. Esitetyn säännös-

muutoksen vaikutuksia rajaisi se, että ampuma-aseen osana ei kuitenkaan pidetä sellaista latauslaitetta, joka on valmistettu sellaiseen sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen. Asedirektiivin latauslaitteita koskevat säännökset koskevat itselataavaan kertatuliaseeseen asennettavaksi sopivia latauslaitteita, ja hallituksen esityksen valmistelussa on katsottu, että esimerkiksi vanhojen Suomi-konepistoolien latauslaitteet eivät sovellu asennettavaksi itselataaviin kertatuliaseisiin, joten ne voidaan jättää luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Myöskään pysyvästi toimintakelvottomiksi tehtyjä latauslaitteita ei katsota aseen osiksi. Pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemisestä annetaan tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Hallintovaliokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin muuttamista siten, että aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos se on sarjatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite. Hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti tarkoituksena on ollut, että myös sarjatuliaseiden latauslaitteet ovat luvanvaraisia. Hallintovaliokunnan ehdottama muutos tarkoittaa sitä, että sarjatuliaseiden latauslaitteet ovat luvanvaraisia lukuun ottamatta edellä mainittuja latauslaitteita, jotka ovat valmistettuja sellaiseen sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946, ja jotka eivät sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen. Muutosehdotus selkeyttää sarjatuliaseiden latauslaitteita koskevaa valvontaa.

Asiantuntijakuulemisissa on katsottu, että 3 §:ää tulisi tarkentaa siltä osin, hyväksytäänkö mekaanisesti rajoitetut normaalikokoiset lippaat direktiivin luvanvaraisissa aseissa. Hallintovaliokunta ehdottaakin, että lakiehdotuksen 3 §:n 5 momenttia muutetaan siten, että ampuma-aselain mukaisena luvanvaraisena latauslaitteena ei pidetä pysyvästi rajoitettua latauslaitetta, jonka kapasiteetti on rajoitettu 3 §:n 2 momentissa säädettyä pienemmäksi. Tämä tarkoittaa käytännössä lyhyiden itselataavien kertatuliaseiden latauslaitteiden osalta latauslaitteen kapasiteetin rajoittamista pysyvästi 20 patruunaan tai sitä pienemmäksi ja pitkien itselataavien kertatuliaseiden osalta 10 patruunaan tai sitä pienemmäksi. Latauslaitteen pysyvästä rajoittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

17 §. Soveltamisalaa koskevat poikkeukset Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että lain soveltamisalaa koskeviin poikkeuksiin tulisi lisätä valtion ampuma-aseiden huoltotoiminta, koska valtion viranomaiset ovat siirtäneet osan ampuma-aseiden huoltotoiminnastaan yksityisen sektorin hoidettavaksi. Valtion hallussa olevien ampuma-aseiden huoltotoiminnan jättäminen asetietojärjestelmän ulkopuolelle on kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeää. Koska valtion viranomaiset pitävät aseistaan omaa kirjanpitoaan, ei poikkeus vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Hallintovaliokunta ehdottaa, että ampuma-aselain 17 §:n 1 momenttiin lisätään uusi 7 a kohta, jolla ampuma-aselain 25 tai 42 c §:ssä asetietojärjestelmään tehtävien ilmoitusten osalta soveltamisalan ulkopuolelle rajataan valtion ampuma-aseiden ja aseen osien korjaaminen ja muuntaminen.

25 §. Ilmoitus asetietojärjestelmään ja tietojen tallentaminen. Hallintovaliokunta ehdottaa lakiehdotuksen 25 §:n 4 momentissa olevan määräaikaa koskevan teknisen virheen korjaamista. Tarkoitus on ollut, että momentin ensimmäisen virkkeen määräaika ilmoituksen tekemiselle on 10 päivää.

42 §. Aselupa. (Uusi) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin huolia Poliisihallituksen työmäärän kasvun johdosta, kun uusia asetyyppejä määritellään erityisen vaarallisiksi aseiksi, joiden osalta lupaviranomaisena voimassa olevan lain mukaisesti toimii Poliisihallitus. Tähän liittyen hallintovaliokunta ehdottaa, että 42 §:n momentissa erityisen vaarallisten ampuma-aseiden aselupien osalta luvan antaa ja peruuttaa Poliisihallitus tai määräämänsä poliisiyksikkö, jolloin tarkoituksenmukaisuuteen ja työtilanteeseen liittyvistä syistä Poliisihallitus voisi siirtää myös erityisen vaarallisen ampuma-aseen lupahakemuksen ratkaistavaksi poliisilaitokselle.

42 c §. Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille. Valiokunta ehdottaa ampuma-aselain 42 c §:ssä mainittavaksi siitä pois jääneet tehokkaat ilma-aseet ja aseen osat lainaksiantajan ja lainaksisaajan osalta, koska tarkoituksena on ollut, että myös mainittujen esineiden lainaamista koskee ilmoitusvelvollisuus.

44 §. Hankittavaa ampuma-asetta ja aseen osaa koskevat yleiset edellytykset. Hallintovaliokunta toteaa, että ehdotetussa 44 §:n 2 momentissa säädetään hyväksyttävistä käyttötarkoituksista lain 9 §:n 6 kohdassa tarkoitetulle ampuma-aseelle. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi toisen sisältöisenä lakiehdotuksen 44 b §:ssä. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa 44 §:n 2 momentin poistamista lakiehdotuksesta.

44 b §. Rajoitukset erityisen vaarallisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiselle Valiokunnan huomiota on kiinnitetty lakiehdotuksen 44 b §:n 2 kohdalla siihen, että momentin mukaan aselupa voidaan antaa reserviläiskivääriin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen järjestämistä tai siihen osallistumista varten. Ehdotetun 45 a §:n 1 momentin mukaan aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jotka toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Toisaalta ehdotetun 45 a §:n 3 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 44 b §:ssä säädetään, aselupa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan 1 momentin nojalla myöntää Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämistä varten.

Valiokunta pitää lakiehdotuksen 44 b §:n ja 45 a §:n keskinäistä suhdetta epäselvänä. Hallintovaliokunta ehdottaa, että 44 b §:n 2 momenttiin lisätään viittaus Maanpuolustuskoulutusyhdistykseen sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen järjestäjänä säännöksen selkeyttämiseksi.

45 §. Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle. Lakiehdotuksen 45 §:n 7 momentin mukaan aselupa 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 b alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan antaa, jos hakija esittää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antaman todistuksen osallistumisesta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan, aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävän 12 kuukauden aikana sekä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun todistuksen hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Hallituksen esityksen mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama todistus voidaan osittain korvata muulla luotet-

tavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa 45 §:n 7 momentin selventämistä niin, että momentin mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama todistus sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen voidaan osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä, koska tarkoituksena ei ole, että edellä mainittua todistusta hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta voitaisiin korvata.

Hallintovaliokunta ehdottaa lakiehdotuksen 45 §:n 6, 7, 8 ja 10 momentissa teknisiä ja kieliasua koskevia tarkistuksia. Edellä ampuma-aselain 42 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta hallintovaliokunta ehdottaa myös, että 45 §:n 8 momentin 5 kohdassa viitataan Poliisihallituksen sijaan yleisemmin lupaviranomaiseen. Lisäksi valiokunta ehdottaa mainittuun 8 momentin 5 kohtaan lisättäväksi, että lupaa mainitussa kohdassa tarkistettuun ampuma-aseeseen ei voida myöntää, jos Puolustusvoimat ei anna puoltavaa lausuntoa.

45 a §. Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle. Valiokunnan huomiota on asiantuntijakuulemisessa kiinnitetty siihen, että 45 a §:n ja 44 b §:n keskinäinen suhde on epäselvä. Valiokunta ehdottaa sääntelyn selkeyttämiseksi 3 momentin muuttamista. Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa 45 a §:n 2 momentin poistamista tarpeettomana lakiehdotuksesta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Ehdotettujen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 10 momentissa ehdotetaan säädettäväksi väliaikaisesti peruutetusta asealan elinkeinoluvasta. Valiokunta ehdottaa väliaikaista peruuttamista koskevan säännöksen poistamista momentista, koska tällainen väliaikainen peruuttaminen ei ole voimassa olevan lain nojalla mahdollinen.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 12 momentissa säädetään velvollisuudesta hakea lupaa ennen lain voimaantuloa mutta 12.6.2017 jälkeen hankituille ampuma-aseille "ja aseen osille". Valiokunta ehdottaa momenttiin teknistä korjausta.

Valiokunta toteaa, että voimaantulo- ja siirtymäsäännöksissä ei esitetä säädettäväksi ilmoitusvelvollisuutta niin sanotun deaktivointiasetuksen voimaantulon jälkeen deaktivoitujen aseiden hallussa pitämisestä. Asiantuntijakuulemisessa on katsottu tarkoituksena olleen, että esineen deaktivoinnin tarkastukseen tuoneen henkilön tiedot olisivat viranomaisella. Esineet ovat kuitenkin voineet vaihtaa omistajaa ennen nyt ehdotetun lakimuutoksen voimaantuloa. Hallintovaliokunta katsoo, että pysyvästi ampumakelvottomaksi tehdystä ampuma-aseesta tulee säätää ilmoitusvelvollisuus 16 momentissa.

2. Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta

2 §. Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus. Hallituksen esitys sisältää muutosehdotuksen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momenttiin, jossa määritellään sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan myös muutettavaksi 2 §:n 2 momenttia. Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan ampumakoulutusta, joka annetaan muilla kuin Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla, sekä muuta vapaaehtoista ampumakoulutusta. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että valtioneuvostolta saadun selvityksen mukaan tarkoituksena on, että vapaaehtoisesta maanpuolustuk-

sesta annetun lain 2 §:n 2 momentti säädetään sellaisena kuin se on ehdotettu säädettäväksi hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp. Puolustusvaliokunta on hyväksynyt mietinnössään PuVM 8/2018 vp vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentin hallituksen esityksessä HE 254/2018 vp esitetyssä muodossa. Saadun selvityksen perusteella puolustusvaliokunnan mietintöön sisältyvän lain on tarkoitus tulla voimaan nyt esillä olevaa lakiehdotusta myöhemmin. Näin ollen hallintovaliokunta ehdottaa käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin hyväksymistä siinä muodossa kuin se on hyväksytty eduskunnassa puolustusvaliokunnan mietinnön pohjalta.

20 a §. Maanpuolustusyhdistyksen järjestämä sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus. Pykälä on uusi, ja siinä on tarkoitus määritellä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen sisältö, järjestämistavat ja valvonta. Hallituksen esityksen mukaan ammunnan järjestäminen on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkinen hallintotehtävä.

Lakiehdotuksen 20 a §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi sotilaallisia valmiuksia palvelevana järjestää ampumakoulutusta, jossa kehitetään yksilön ampumataitoa ja turvallista aseenkäsittelytaitoa. Edellä yleisperusteluissa on kuvattu perustuslakivaliokunnan lausuntoa asiassa. Perustuslakivaliokunnan lausunnon huomion johdosta hallintovaliokunta ehdottaa 20 a §:n 1 momenttiin lisättäväksi taisteluammuntojen järjestämistä koskevan kiellon pykälän 1 momentin uudessa toisessa virkkeessä. Kyseinen nimenomaista kieltoa koskeva säännös täydentää hallituksen esityksen 2 momentin koulutusohjelman rajoja, jotka koskevat ammunnan toteuttamista yksilön ammuntana sekä ampumapaikkojen ja maalien osoittamista ennakolta.

Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän 1 momentin asetuksenantovaltuuden rajoittamista olennaisesti poistamalla valtuuden säätää valtioneuvoston asetuksella ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyypeistä, toimintatavoista ja käytöstä ja koulutettavien lukumäärästä. Valiokunta ehdottaa näistä asioista säädettäväksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa jäljempänä ilmenevällä tavalla.

Valiokunta ehdottaa pykälään otettavaksi uuden 2 momentin, jolloin hallituksen esityksen 2 momentti siirtyy 20 a §:n 3 momentiksi.

Hallintovaliokunta ehdottaa 20 a §:n uudessa 2 momentissa säädettäväksi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutuksessa sallituista ampuma-asetyypeistä ja näiden toimintatavoista. Näitä ampuma-aseita ovat ampuma-aselain (1/1998) 2 a §:ssä tarkoitettu tehokas ilma-ase sekä 6 §:n 2 momentin 1—6 kohdissa tarkoitettu ampuma-ase eli haulikko, kivääri, pienoiskivääri, pistooli, pienoispistooli ja revolveri sekä 6 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettu yhdistelmäase ja 10 kohdassa tarkoitettu merkinantoase. Edellä mainitussa koulutuksessa sallittu ampuma-ase olisi myös ampuma-aselain 9 §:n 5 b alakohdassa tarkoitettu ampuma-ase, eli pitkä keskisytytteistä patruunaa ampuva itselataava kertatuliase, jolla voidaan laukaista yli 11 patruunaa ilman uudelleenlatausta, jos siinä on kiinteä latauslaite, jonka kapasiteetti on yli kymmenen patruunaa, tai irrotettava latauslaite, jonka kapasiteetti on yli 10 patruunaa. Koulutuksessa sallitun ampuma-aseen tulee toimia ampuma-aselain 7 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetulla toimintatavalla eli kertatulella, lippaallisella kertatulella tai itselataavalla kertatulella.

Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa 20 a §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin, johon otetaan säännökset ampumakoulutuksen sallituista ampumaetäisyyksistä sekä ammunnan johtajan johdossa ja ohjauksessa olevien henkilöiden enimmäismäärästä. Ampumakoulutuksessa ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdissa sekä 9 §:n 1 momentin 5 b alakohdassa tarkoitetulla ampuma-aseella ampumaetäisyys ampujan ja maalin välillä saa olla korkeintaan yksi kilometri. Muilla 2 momentissa tarkoitetuilla ampuma-aseilla ampumaetäisyys ampumakoulutuksessa saa olla korkeintaan 150 metriä. Pääsäännön mukaan ammunnan johtaja saa antaa ampumakoulutusta enintään 30 henkilölle kerrallaan. Jos ammunta sisältää ampujan liikettä, saa ammunnan johtajan koulutuksessa ja valvonnassa olla vain kaksi henkilöä kerrallaan.

Uuden 2 ja 4 momentin johdosta hallituksen esityksen 3 momentti siirtyy pykälän 5 momentiksi. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan ampumakoulutuksessa käytetään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen omistamia tai hallussa pitämiä ampuma-aseita. Valiokunta ehdottaa momenttia muutettavaksi siten, että koulutukseen osallistuva saa käyttää koulutuksessa omalla vastuullaan myös 2 momentin mukaista asetta, joka soveltuu koulutusohjelman mukaisiin ammuntoihin ja jonka hallussapitoon hänellä on oikeus ampuma-aselain mukaan.

Hallituksen esityksen 5 momentti siirtyy 20 a §:n 6 momentiksi. Momentin ensimmäisen virkkeen perusteella ampumakoulutuksessa saadaan käyttää koulutusohjelman edellyttämällä tavalla ampuma-aseita. Hallintovaliokunta ehdottaa momentin täsmentämistä uudella toisella virkkeellä siten, ettei sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa saa antaa muuta kuin koulutusohjelman mukaista ampumakoulutusta.

Valiokunnan edellä ehdottamilla muutoksilla nostetaan lain tasolle hallituksen esityksen 1 momentista valiokunnan edellä poistettavaksi ehdottamat asetuksenantovaltuudet.

Valiokunta on edellä mainittujen muutosehdotusten myötä ottanut huomioon asianmukaisesti perustuslakivaliokunnan valtiosääntöiset huomautukset ampumakoulutuksen sisällön, laajuuden ja sen puitteiden tarkentamisesta. Myös ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyyppien, toimintatapojen, käytön sekä koulutettavien lukumäärän ja koulutusohjelman sääntelyn perusteista on valiokunnan ehdottamien muutosten myötä säädetty asianmukaisesti laintasoisesti.

Hallintovaliokunta toteaa, että perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta ehdotettua sääntelyä on arvioitava lakiehdotuksen 20 a §:n osalta myös perustuslain 124 §:n kannalta. Kyseisen pykälän mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei Maanpuolustuskoulutusyhdistys ole yksityinen toimija, vaan lain nojalla perustettu julkisia hallintotehtäviä hoitava julkisoikeudellinen yhdistys, jolla on julkisten hallintotehtävien hoitamisen lisäksi myös yhdistysautonomian piiriin kuuluvaa vapaata yhdistystoimintaa.

Julkisena hallintotehtävänä annetun sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen sisällöstä ehdotetaan säädettäväksi pääasiallisesti lakiehdotuksen 20 a §:ssä. Pykälän sisältämillä

säännöksillä, jotka koskevat varsinaisen ampumasuorituksen toteuttamista, on valiokunnan ehdottamien muutosten myötä rajattu taisteluammuntoja koskevan nimenomaisen kiellon avulla yksiselitteisesti Puolustusvoimissa taisteluammunnoiksi määritellyt ammunnat pois Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevasta ampumakoulutuksesta. Näiden laintasoisten rajoitusten lisäksi ampumakoulutuksen tulee perustua esitetyn 20 a §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävään koulutusohjelmaan. Ampumakoulutuksen tarkemman sisällön säätämisellä valtioneuvoston asetuksella mahdollistetaan joustava Puolustusvoimien tarpeesta johtuva ampumaohjelmiston muokattavuus. Edelleen ammuntojen toteuttamisesta ja lain noudattamisesta kyseisissä ammunnoissa vastaa ammunnan johtaja, johon sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Lisäksi ampumakoulutus tapahtuu Puolustusvoimien ja puolustusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa.

Arvioitaessa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle annettavien julkisten hallintotehtävien rajoja perustuslain 124 §:n näkökulmasta, on syytä kiinnittää huomiota myös siihen, millaisen koulutuksen antaminen on sallittua voimassa olevan oikeuden näkökulmasta yksityisille toimijoille. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus ei valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan sisältönsä puolesta eroa perustuslain 124 §:n näkökulmasta merkittävästi yksityisten toimijoiden järjestämästä urheiluammunnasta. Yksityisten toimijoiden on vakiintuneesti katsottu voivan antaa vastaavantyyppistä ampumakoulusta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen tapahtuu Puolustusvoimien ja puolustusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa. Puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 c kohdan mukaan Puolustusvoimien tehtävänä on Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu sotilaskoulutuksen antaminen. Näin ollen Puolustusvoimien puolustustehtävään kuuluvan sotilaskoulutuksen antaminen on selkeästi Puolustusvoimien julkinen hallintotehtävä. Puolustusvoimien ohjaukseen ja tarpeeseen perustuvaa koulutuksen järjestämistä voidaan pitää nimenomaan Puolustusvoimien määrittelemän koulutuksen järjestämisen näkökulmasta selkeästi julkisena hallintotehtävänä. Arvioitaessa sitä, miltä osin tällaista julkista hallintotehtävää voidaan pitää merkittävänä, tulee ottaa huomioon se, miltä osin yksityiset toimijat voivat antaa vastaavanlaista koulutusta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen osalta tärkeä rajaus koskee joukon yhteistoiminnan kehittämistä ja taisteluammuntojen järjestämistä. Joukon yhteistoiminnan kehittäminen on voimassa olevassa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa katsottu perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti kuuluvan sellaiseksi koulutustoiminnaksi, jota Puolustusvoimat voi antaa itse tai Maanpuolustuskoulutusyhdistys Puolustusvoimien tilauksesta. Voimassa olevan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain mukaan taisteluammuntojen järjestäminen on kuulunut yksin Puolustusvoimille. Taisteluammunnoilla pyritään kouluttamaan erityisesti joukon tehokasta tulenkäyttöä haastavassa taistelutilanteessa. Taisteluammuntojen järjestäminen kuuluu myös jatkossa yksin Puolustusvoimien järjestämisvastuulle. Ehdotetun 20 a §:n 1 momentin sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan kysymys nimenomaan ja ainoastaan yksilön perusampumataidon kehittämisestä. Yksilön perusampumataidon kehittäminen on toimintaa, jota voivat edellä mainitut lainkohdat huomioiden järjestää myös yksityiset ampumaseurat. Näin ollen tällaisen perusampumataidon kouluttamisen, jonka koulutussisällöt määrittää valtioneuvosto

Puolustusvoimien koulutustarpeet huomioiden, ei voida katsoa olevan merkittävän julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa annettavan ampumakoulutuksen tarkoituksena on osaltaan täydentää Puolustusvoimien kertausharjoitusten vähäisen määrän aiheuttamaa koulutusvajetta kustannustehokkaasti. Esityksen tavoitteena on ollut, että erityisesti reserviläiset voisivat saada ajanmukaisiin oppeihin ja Puolustusvoimien menetelmiin perustuvaa lisäkoulutusta vähäisin lisäkustannuksin. Reserviläisten ampumataidon ylläpito ja kehittäminen tapahtuvat jo tällä hetkellä pääosin muualla kuin Puolustusvoimien kertausharjoituksissa. Tällaista reserviläisten omaan aktiivisuuteen perustuvaa ammunnan harjoittelua ovat esimerkiksi erilaiset urheiluammunnan muodot. Tällöin harjoittelu perustuu kyseisen kilpaurheilulajin sääntöihin ja menetelmiin, jotka voivat poiketa Puolustusvoimien menetelmistä. Tästä johtuen Puolustusvoimien menetelmiin perustuvan perusampumataidon kouluttamisen voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukaista reserviläisten kouluttamisen näkökulmasta. Koulutusta saavien reserviläisten lisäksi koulutusta antavien reserviläisten osaamisen arvioidaan kasvavan kouluttajatehtävissä. Kustannusnäkökohtien, reserviläisten osaamisen hyödyntämisen ja kehittämisen näkökulmasta esitystä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

Sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen antamista koskeva julkinen hallintotehtävä annetaan lain nojalla ja sen keskeinen sisältö ilmenee laintasoisista säännöksistä. Lisäksi esitetyn sääntelyn ei voida arvioida merkitsevän perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua merkittävän julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien antamista valtion viranomaiskoneiston ulkopuolelle. Edelleen sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen antamista koskevan julkisen hallintotehtävän antamista voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

Hallintovaliokunta katsoo edellä mainittujen muutosten ja perustelujen täyttävän perustuslakivaliokunnan valtiosääntöiset vaatimukset lakiehdotuksen käsittelemiseksi tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

3. Laki asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

97 a §. Tietojen luovuttamisen ampuma-aselain mukaisen luvan hakijoista ja haltijoista sekä hyväksynnän saajaksi haettavasta ja hyväksynnän saaneesta. Lakiehdotuksen 97 a §:ssä ehdotetaan asevelvollisuuslain muuttamista lisäämällä siihen uusi momentti, joka koskee sotilasviranomaisen velvollisuutta luovuttaa tietoja asevelvollisrekisteristä poliisille reserviläispoikkeusperusteella haettavaan aselupaan liittyvän Puolustusvoimien lausunnon antamisen yhteydessä. Eduskunta on hyväksynyt 8.2.2019 hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2018 vp) puolustusvaliokunnan mietinnön mukaisena. Samalla on kumottu asevelvollisuuslain 97 a § tietojenvaihdosta. Asiasta säädetään uuden lain henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa 29 §:ssä. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan huhtikuussa 2019. Koska 97 a § on 3. lakiehdotuksen ainoa pykälä, valiokunta ehdottaa 3. lakiehdotuksen hylkäämistä.

SÄÄTÄMISJÄRJESTYS

Hallintovaliokunta on ottanut asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan 2. lakiehdotuksen 20 a §:stä tekemän valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen. Näin ollen lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 179/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 179/2018 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ampuma-aselain (1/1998) 17 §:n 1 momentin 3 kohta,

muutetaan 1 luvun otsikko, 1—3 § 5 §:n 2 momentti, 6 §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9, 12, 14 ja 15 §, 16 §:n 1 momentin 7 kohta, 17 §:n 1 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti, 19, 19 a ja 20—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24—27 ja 29 §, 30 §:n 1 momentti, 42 §, 42 b §:n 2 ja 3 momentti, 42 c, 43—45 ja 45 a §, 45 b §:n 2 momentti, 45 d, 47, 53 a, 57—59, 61, 62, 66 a, 67 ja 67 b §, 68 §:n 1 momentti, 68 a ja 70 §, 75 §:n 1 momentti, 80 §:n 2 momentti, 87 §:n 1 momentin 10 kohta, 92—94, 96, 106, 106 b, 110, 110 a—110 c, 112, 112 a, 112 b ja 113 §, 115 §:n 1 momentti sekä 116 ja 119 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1, 12, 44 ja 116 § osaksi laissa 623/2017, 2 § osaksi laissa 124/2011, 3, 19 a, 45 d, 53 a, 67 b ja 110 a—110 c § laissa 124/2011, 14, 106 ja 106 b § laissa 764/2015, 15 § laissa 508/2009, 18 §:n 1 momentti, 25 §, 42 b §:n 2 ja 3 momentti, 42 c ja 45 a §, 45 b §:n 2 momentti, 47, 61, 62, 66 a, 70 ja 93 § sekä 115 §:n 1 momentti laissa 623/2017, 19 § osaksi laeissa 601/2001, 124/2011, 764/2015 ja 623/2017, 20 § osaksi laeissa 508/2009 ja 764/2015, 21 §, 68 §:n 1 momentti, 75 §:n 1 momentti ja 80 §:n 2 momentti laissa 601/2001, 22 § osaksi laissa 601/2001, 26 ja 110 § osaksi laeissa 601/2001 ja 508/2009, 27 § laeissa 601/2001 ja 623/2017,

42 § laissa 623/2017, 43 § osaksi laeissa 601/2001 ja 623/2017, 45 § laeissa 124/2011 ja 623/2017, 57 § laeissa 601/2001 ja 508/2009, 67 § osaksi laeissa 601/2001, 124/2011 ja 623/2017, 68 a § laissa 804/2003, 112, 112 a ja 112 b § laissa 190/2016, 113 § laeissa 764/2003, 689/2013 ja 623/2017 sekä 119 § osaksi laeissa 601/2001, 804/2003 ja 124/2011, sekä

lisätään 10 §:ään uusi 3 momentti, 17 §:n 1 momenttiin uusi 7 a kohta, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 601/2001, uusi 3 momentti, 91 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 893/2011, uusi 3 momentti, 105 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 6 a, 7 a, 20 a, 23 a, 26 a—26 e, 28 a, 29 a, 44 a ja 44 b §, lakiin siitä lailla 623/2017 kumotun 45 c §:n tilalle uusi 45 c § sekä lakiin uusi 45 e, 67 c, 84 a, 114 a ja 114 b § seuraavasti:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ampuma-aseisiin, aseen osiin ja patruunoihin, lukuun ottamatta paukkupatruunoita, sekä erityisen vaarallisiin ammuksiin.

Mitä tässä laissa säädetään ampuma-aseista, koskee myös ohjus- ja raketinheitinjärjestelmiä, kaasusumuttimia ja tehokkaita ilma-aseita. Kaasusumuttimiin ei kuitenkaan sovelleta 2, 2 a, 3—6, 6 a, 7, 7 a, 8—10, 12, 15, 31—33, 35, 35 a, 36, 42, 42 a—42 d, 43, 44, 44 a, 44 b, 45, 45 a—45 c, 45 e, 47—49, 53 a, 54, 55, 56–59 ja 61—63 §:ää, 66 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa, 67 b, 68, 70—72, 74—77, 80–82, 89, 90 ja 106 §:ää, 106 a §:n 2 ja 3 momenttia eikä 106 b, 110, 110 a—110 c, 112, 112 a ja 112 b §:ää. Tehokkaisiin ilma-aseisiin ei sovelleta 3—6, 6a, 7, 7 a, 8—12, 31–33, 35, 35 a, 36, 45 e, 53 a, 55 a—55 c, 61–63, 67 b, 72, 106 b, 110 eikä 110 a—110 c §:ää. Muista soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 17 §:ssä.

2 §

Ampuma-ase

Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla voidaan ampua luoteja, hauleja tai muita ammuksia taikka lamaannuttavia aineita.

Ampuma-aseeksi katsotaan myös sellainen esine, joka on suunniteltu paukkupatruunoiden laukaisemista varten, jollei sen muuttamista 1 momentin mukaiseksi ole teknisesti estetty. Sisäministeriön asetuksella säädetään teknisistä vaatimuksista muuttamisen estämiseksi. Ampuma-aseeksi katsotaan myös muu esine, joka muistuttaa ampuma-asetta ja joka rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta on muutettavissa ampuma-aseeksi.

Ampuma-aseina ei pidetä seuraavia välineitä, jos ne eivät ole 1 momentin mukaisia eivätkä muunnettavissa sellaisiksi:

1) rakennustyössä käytettäviksi suunnitellut ja valmistetut naulaimet;

2) hengenpelastuksessa taikka teknisessä tai teollisessa käyttötarkoituksessa käytettäviksi suunnitellut ja valmistetut välineet;

3) teurastukseen suunnitellut ja valmistetut välineet.

Ampuma-ase tai aseen osa hävitetään luovuttamalla se poliisille hävitettäväksi. Ampuma-aseen ja aseen osan hävittämisestä annetaan tarkempia säännöksiä ~~säädetään~~ valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Aseen osa

Aseen osalla tarkoitetaan aseen runkoa, ylä- ja alarunkoa, lukon kehystä, piippua, luistia, patruunarullaa ja patruunapesää, lukkoa ja muuta sulkulaitetta sekä lukon ja muun sulkulaitteen runkoa, sulkukappaletta, äänenvaimenninta sekä niitä toiminnallisesti vastaavia osia.

Aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos sen kapasiteetti on yli:

1) 20 patruunaa ja se on lyhyen keskisytytteistä patruunaa ampuvan itselataavan kertatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite;

2) 10 patruunaa ja se on pitkän keskisytytteistä patruunaa ampuvan itselataavan kertatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite.

Aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos se on sarjatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite. Edellä 2 ja tässä momentissa tarkoitettuna aseen osana ei kuitenkaan pidetä latauslaitetta, joka on valmistettu sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen.

Latauslaitteella tarkoitetaan ampuma-aseeseen kiinnitettävää ja ampuma-aseessa kiinteästi olevaa lipasta, syöttölaitetta ja -koneistoa sekä laitetta, jonka avulla patruunat syötetään ampuma-aseeseen.

Sarjatuliaseen osaksi katsotaan 1 momentissa tarkoitettujen osien lisäksi myös sellainen laukaisukoneisto, laukaisukoneiston osa ja muu sarjatuliaseeseen suunniteltu esine, joka sellaisenaan tai yhdessä muiden osien kanssa mahdollistaa sarjatulen, sekä ampuma-aseeseen suunniteltu esine, joka mahdollistaa sarjatulta jäljittelevän toiminnan ampuma-aseessa.

Aseen osa katsotaan sellaisen ampuma-aseen osaksi, jonka osaksi se on valmistettu tai tarkoitettu. Aseen osana ei kuitenkaan pidetä latauslaitteeksi valmistettua esinettä, jonka toiminta on pysyvästi estetty tai jonka kapasiteetti on pysyvästi rajoitettu edellä 2 momentissa mainittua kapasiteettia pienemmäksi. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä latauslaitteen toiminta on katsottava pysyvästi estetyksi tai kapasiteetti pysyvästi rajoitetuksi.

5 §

Patruuna

— —

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *haulikon patruunalla* käyttövalmista reunakantaista patruunaa, joka koostuu hylsystä, hylsyn kannasta, luodista tai hauleista, välitulpista, ruudista ja patruunan kannan keskelle sijoitetusta nallista, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

2) *keskisytytteisellä patruunalla* käyttövalmista patruunaa, joka koostuu hylsystä, luodista tai hauleista, ruudista ja patruunan kannan keskelle sijoitetusta nallista, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

3) *reunasytytteisellä patruunalla* käyttövalmista reunakantaista patruunaa, joka koostuu hylsystä, luodista tai hauleista, ruudista ja ruudin syttymisen aiheuttavasta, kannan reunaan sijoitetusta nallimassasta, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

4) *kaasupatruunalla* käyttövalmista, kyynelkaasua tai käyttötarkoitukseltaan ja vaikutukseltaan siihen verrattavaa lamaannuttavaa ainetta levittävää patruunaa, joka koostuu hylsystä, ruudista, nallista ja ammuttaessa kaasuksi muodostuvasta osasta, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

5) *merkinantopatruunalla* käyttövalmista, merkinantoon tai valaisuun valmistettua, reunakantaista tai keskisytytteistä patruunaa, joka koostuu hylsystä, ruudista, nallista ja ammuttaessa valoa, savua tai ääntä synnyttävästä osasta, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

6) *paukkupatruunalla* käyttövalmista, äänimerkinantoon valmistettua, reunakantaista tai keskisytytteistä patruunaa, joka koostuu hylsystä, ruudista ja nallista sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa.

— —

6 §

Ampuma-aseiden tyypit

Tässä laissa tarkoitetut ampuma-aseiden tyypit ovat haulikko, kivääri, pienoiskivääri, pistooli, pienoispistooli, revolveri, pienoisrevolveri, yhdistelmäase, kaasuase, merkinantopistooli, mustaruutiase ja muu ampuma-ase.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *haulikolla* kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua sileä- tai rihlapiippuista pitkää ampuma-asetta, jossa käytetään haulikon patruunaa;

2) *kiväärillä* kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua rihlapiippuista pitkää ampuma-asetta, jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa;

3) *pienoiskiväärillä* kivääriä, jossa käytetään reunasytytteistä enintään .22 kaliiperista patruunaa;

4) *pistoolilla* yhden käden otteella ammuttavaksi suunniteltua ja valmistettua lyhyttä ampuma-asetta, jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa;

5) *pienoispistoolilla* pistoolia, jossa käytetään reunasytytteistä enintään .22 kaliiperista patruunaa;

6) *revolverilla* yhden käden otteella ammuttavaksi suunniteltua ja valmistettua lyhyttä ampuma-asetta, jossa on pyörivä patruunarulla ja jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa;

7) *pienoisrevolverilla* revolveria, jossa on pyörivä patruunarulla ja jossa käytetään reunasytytteistä enintään .22 kaliiperista patruunaa;

8) *yhdistelmäaseella* kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua pitkää ampuma-asetta, jossa on ainakin kaksi piippua tai putkea sekä jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa ja haulikon patruunaa;

9) *kaasuaseella* ampuma-asetta, jossa käytetään kaasupatruunaa ja jolla ei voida ampua muita patruunoita;

10) *merkinantoaseella* ampuma-asetta, jossa käytetään merkinantopatruunaa ja jolla ei voida ampua muita patruunoita;

11) *mustaruutiaseella* ampuma-asetta, joka on suunniteltu ja valmistettu ja soveltuu vain mustalla ruudilla käytettäväksi;

12) *muulla ampuma-aseella* asetta, joka rakenteeltaan, ampumistavaltaan, mitoiltaan tai muilta ominaisuuksiltaan poikkeaa 1—11 kohdassa tarkoitetuista ampuma-aseista;

13) *deaktivoidulla ampuma-aseella* ampuma-asetta, jonka poliisi on hyväksynyt deaktivoiduksi deaktivointistandardeja ja -tekniikoita koskevien yhteisten suuntaviivojen vahvistamisesta sen varmistamiseksi, että deaktivoidut ampuma-aseet tehdään pysyvästi ampumakelvottomiksi annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/2403, jäljempänä *deaktivointiasetus*, mukaisesti.

6 a §

Lyhyt ja pitkä ampuma-ase

Lyhyellä ampuma-aseella tarkoitetaan ampuma-asetta, jonka kokonaispituus on enintään 600 millimetriä tai jonka piipun pituus on enintään 300 millimetriä.

Pitkällä ampuma-aseella tarkoitetaan kaikkia muita ampuma-aseita kuin lyhyitä ampuma-aseita.

7 §

Ampuma-aseiden toimintatavat

— —

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kertatulella* toimintatapaa, jossa lippaattoman ampuma-aseen jokainen piippu tai putki on laukauksen jälkeen ladattava uudella patruunalla ja jossa aseen laukaisukoneisto on jokaisen piipun tai putken osalta viritettävä ulkopuolisella voimalla uudestaan laukauksen jälkeen;

2) *lippaallisella kertatulella* toimintatapaa, jossa lippaalla varustetun ampuma-aseen jokainen piippu tai putki on laukauksen jälkeen ladattava uudella patruunalla ja jossa aseen laukaisukoneisto on jokaisen piipun tai putken osalta viritettävä ulkopuolisella voimalla uudestaan laukauksen jälkeen;

3) *itselataavalla kertatulella* toimintatapaa, jossa ampuma-ase latautuu ja virittyy jokaisen laukauksen jälkeen automaattisesti aseessa syntyvän energian tai siihen liitetyn energialähteen avulla ja jossa aseella voidaan laukaista yhdellä liipaisimen painalluksella vain yksi patruuna kussakin patruunapesässä;

4) *sarjatulella* toimintatapaa, jossa ampuma-ase latautuu ja virittyy jokaisen laukauksen jälkeen automaattisesti aseessa syntyvän energian tai siihen liitetyn energialähteen avulla ja jossa aseella voidaan laukaista yhdellä liipaisimen painalluksella tai muutoin peräkkäin useita patruunoita.

7 a §

Ampuma-aseen muuttamisen vaikutukset

Vaikka ampuma-ase muutetaan ampumaan vain paukkupatruunoita, kaasupatruunoita tai pyroteknisiä patruunoita, sen toimintatavan ja tyypin on katsottava edelleen vastaavan kyseisen ampuma-aseen alkuperäistä 6 §:ssä tarkoitettua ampuma-aseen tyyppiä, 7 §:ssä tarkoitettua toimintatapaa ja 9 §:ssä tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta.

8 §

Taskuase

Taskuaseella tarkoitetaan sellaista ampuma-asetta, ei kuitenkaan kaasuasetta, joka mahtuu suorakulmaiseen, sisämitoiltaan 130 x 180 millimetrin suuruiseen laatikkoon siten asetettuna, että aseen piippu ja perä ovat laatikon pohjan tason suuntaisina.

— —

9 §

Erityisen vaarallinen ampuma-ase

Erityisen vaarallisella ampuma-aseella tarkoitetaan:

1) sinkoa, kranaatinheitintä, takaaladattavaa tykkiä sekä rakenteeltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastaavaa ampuma-asetta sekä ohjus- ja raketinheitinjärjestelmää;

2) sarjatuliasetta;

3) muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioitua ampuma-asetta;

4) ampuma-asetta, joka on alun perin valmistettu toimimaan sarjatulella, mutta joka on muunnettu toimimaan kertatulella, lippaallisella kertatulella tai itselataavalla kertatulella;

5) seuraavia keskisytytteisiä itselataavia kertatuliaseita:

a) lyhyet keskisytytteistä patruunaa ampuvat itselataavat kertatuliaseet, joilla voidaan laukaista yli 21 patruunaa ilman uudelleenlatausta, jos siinä on kiinteä latauslaite, jonka kapasiteetti on yli 20 patruunaa tai irrotettava latauslaite, jonka kapasiteetti on yli 20 patruunaa;

b) pitkät keskisytytteistä patruunaa ampuvat itselataavat kertatuliaseet, joilla voidaan laukaista yli 11 patruunaa ilman uudelleenlatausta, jos siinä on kiinteä latauslaite, jonka kapasiteetti on yli kymmenen patruunaa tai irrotettava latauslaite, jonka kapasiteetti on yli 10 patruunaa;

6) lyhyt itselataava kertatuliase, joka on kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi taikka muutoin kahden käden otteella ammuttavaksi suunniteltu ja valmistettu.

10 §

Erityisen vaaralliset patruunat ja ammukset

— —

Erityisen vaarallisilla ammuksilla tarkoitetaan myös 9 §:n 1 kohdassa tarkoitetussa ampuma-aseessa käyttäväksi tarkoitettua ammusta, ohjusta ja taistelukärkeä.

12 §

Ampuma-aseen ja aseen osan muuntaminen ja kaupallinen muuttaminen

Ampuma-aseen muuntamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jonka seurauksena aseen tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat, pitkästä ampuma-aseesta tulee lyhyt ampuma-ase tai lyhyestä ampuma-aseesta pitkä ampuma-ase taikka muusta aseesta kuin taskuaseesta tulee taskuase.

Aseen osan muuntamisella tarkoitetaan sellaista aseen osalle tehtyä toimenpidettä, jonka seurauksena ampuma-ase muuttuu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos kyseinen osa kiinnitetään aseeseen.

Ampuma-aseen tilapäisellä muuntamisella tarkoitetaan sellaista toimenpidettä, jonka seurauksena aseen tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat tilapäisesti, kun siihen vaihdetaan piippu tai sulkulaite taikka molemmat. Tilapäisenä muuntamisena ei kuitenkaan pidetä mitään toimenpidettä, jossa ampuma-aseesta tulee erityisen vaarallinen ampuma-ase tai muusta kuin taskuaseesta tulee taskuase.

Ampuma-aseen ja aseen osan kaupallisella muuttamisella tarkoitetaan sellaista ampuma-aseen tai aseen osan rakenteellista työstämistä tai osan vaihtamista, jonka seurauksena ampuma-aseen tai aseen osan tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi ei muutu.

14 §

Asealan elinkeino

Asealan elinkeinoja ovat kaupallisessa tarkoituksessa harjoitettava:

1) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kauppa, vaihto, säilyttäminen ja vuokraaminen;

2) ampuma-aseiden ja aseen osien korjaaminen, kaupallinen muuttaminen, muuntaminen ja valmistaminen;

3) ampuma-aseen, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten välittäminen;

4) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten Suomen sisällä tapahtuvan siirtämisen ja 16 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun siirron, viennin ja tuonnin järjestäminen;

5) patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kaupallinen valmistaminen.

15 §

Asekeräilijä

Asekeräilijällä tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä taikka Suomessa rekisteröityä tai julkista tehtävää hoitavaa yhteisöä tai säätiötä, joka kerää ja säilyttää ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia historiaan, tieteeseen, tekniikkaan, koulutukseen tai kulttuuriperintöön liittyviä tarkoituksia varten ja jolle Poliisihallitus on hakemuksesta antanut asekeräilijän hyväksynnän.

Jos edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö on museo, sen tulee täyttää museolain (729/1992) 2 §:n mukaiset valtionosuuden saamisen edellytykset ja olla avoinna yleisölle. Lisäksi museon toimialana tulee olla ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden tai erityisen

vaarallisten ammusten hankkiminen, säilyttäminen, tutkiminen ja näytteille asettaminen kulttuuriin, tieteeseen, tekniikkaan, koulutukseen, kulttuuriperintöön tai virkistykseen liittyviä tarkoituksia varten.

16 §

Kuljettamiseen liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

7) *Euroopan ampuma-asepassilla* aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin (91/477/ETY), jäljempänä *asedirektiivi*, 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua EU:n jäsenvaltion viranomaisen antamaa todistusta, josta ilmenee, että todistuksessa nimetyllä on siinä valtiossa oikeus ampuma-asepassiin merkittyjen ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon.

— —

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

— —

4) Puolustusvoimien omistamillaan ampuma-aseilla, aseen osilla, patruunoilla ja erityisen vaarallisilla ammuksilla järjestämiä sen palveluksessa olevan johdolla tapahtuvia vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön liittyviä harjoituksia ja kilpailuja;

— —

7 a) 25 tai 42 c §:ssä tarkoitettujen asetietojärjestelmään tehtävien ilmoitusten osalta valtion ampuma-aseiden ja aseen osien korjaamista ja muuntamista;

— —

18 §

Luvanvaraisuus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luvanvaraista on:

1) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto ja tuonti Suomeen, siirto ja vienti Suomesta, kauttakuljetus sekä välittäjänä toimiminen kaupallisessa tarkoituksessa, kauppa, kaupallinen säilyttäminen, hankkiminen, hallussapito, vaihto, vuokraus ja valmistaminen;

2) ampuma-aseiden ja aseen osien kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva korjaaminen, kaupallinen muuttaminen sekä muuntaminen lukuun ottamatta yksityishenkilön tekemää aseen tilapäistä muuntamista aseen osan hallussapitoluvan nojalla hallussa pidetyistä aseen osista.

— —

19 §

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Luvanvaraista ei ole:

1) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten vienti yksityistä tarkoitusta varten;

2) siihen ampuma-aseeseen tarkoitetun aseen osan varaosaksi hankkiminen ja hallussapito, johon hankkijalla tai hallussapitäjällä on hallussapitoon oikeuttava lupa, kuitenkin enintään siinä määrin, että varaosiksi hankittujen aseen osien avulla ei voi koota toista ampuma-asetta;

3) äänenvaimentimen hankkiminen, hallussapito ja luovuttaminen, jos henkilöllä on ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa;

4) lyhyeen keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen lisättävän tai kiinnitettävän kapasiteetiltaan yli 20 patruunan latauslaitteen hankkiminen, jos henkilöllä on erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava aselupa mainittuun ampuma-aseeseen;

5) pitkään keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen lisättävän tai kiinnitettävän kapasiteetiltaan yli 10 patruunan latauslaitteen hankkiminen, jos henkilöllä on erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava aselupa mainittuun ampuma-aseeseen;

6) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kuljettaminen kaupallisessa tarkoituksessa ja kuljettamisen suorittamiseksi välttämätön säilyttäminen, jos kuljettaja harjoittaa ammattimaista tavaroiden kuljettamista;

7) muiden kuin erityisen vaarallisten patruunoiden valmistaminen yksityistä tarkoitusta varten, jos valmistajalla on kyseisten patruunoiden hallussapitoon oikeuttava lupa;

8) asianmukaisen luvan nojalla hallussa pidetyn ampuma-aseen tai aseen osan korjaaminen yksityistä tarkoitusta varten;

9) merkinantopistoolin hallussapito ulkomaisessa kauppa- tai huvialuksessa, jos alus on ainoastaan tilapäisesti Suomen aluevesillä;

10) tehokkaan ilma-aseen vienti, siirto Suomesta, kauttakuljetus kaupallisessa tarkoituksessa sekä hankkiminen ja hallussapito, jos hankkijalla tai hallussapitäjällä on oikeus ampuma-aseen hallussapitoon;

11) deaktivoidun ampuma-aseen hankkiminen ja hallussapito, jos siitä on tehty 70 §:n mukainen ilmoitus poliisilaitokselle.

Ennen vuotta 1890 valmistettujen ainoastaan mustalla ruudilla ampumiseen soveltuvien mustaruutiaseiden kuljettaminen ja säilyttäminen ei ole luvanvaraista. Luvanvaraista ei myöskään ole tällaisten mustaruutiaseiden pitäminen museossa tai kokoelmassa, ellei aseilla ammuta. Sisäministeriön asetuksella voidaan säätää muidenkin asehistoriallisesti arvokkaiden vanhojen ampuma-aseiden vapauttamisesta luvanvaraisuudesta tässä momentissa säädetyin edellytyksin.

Sisäministeriön asetuksella voidaan säätää, mitä aseen osia pidetään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla varaosina.

19 a §

Kielto valmistaa ampuma-ase, aseen osa tai patruuna tietyissä tilanteissa

Ampuma-asetta, aseen osaa tai patruunaa ei saa valmistaa:

1) laittomasti Suomeen maahantuoduista tai siirretyistä taikka Suomessa laittomasti kaupatuista aseen osista tai patruunan osista;
2) ilman siihen tarkoitukseen myönnettyä lupaa; tai
3) ilman, että ampuma-ase tai aseen osa merkitään 110 b §:n mukaisesti ja ilmoitetaan 25 tai 42 c §:n mukaisesti asetietojärjestelmään.

Patruunaa ei saa valmistaa ilman lupaa muutoin kuin omaan henkilökohtaiseen käyttöön sellaiseen ampuma-aseeseen, jonka hallussapitoon valmistajalla on lupa.

20 §

Asealan elinkeinolupa

Poliisihallitus antaa ja peruuttaa luvan asealan elinkeinon harjoittamiseen (*asealan elinkeinolupa*).

Asealan elinkeinolupa voidaan antaa 20 a §:ssä säädetyt edellytykset täyttävälle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jos tämän elinkeinotoiminta koostuu kokonaan tai osittain yhdestä tai useammasta 14 §:ssä tarkoitetusta asealan elinkeinosta.

Jos elinkeinotoiminnassa on tarkoitus käsitellä tai säilyttää ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityiseen vaarallisia ammuksia, asealan elinkeinoluvan antamisen edellytyksenä on lisäksi, että säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt säilytystilat turvallisiksi ottaen huomioon hakijan asealan elinkeinotoiminnan luonne ja laajuus.

20 a §

Asealan elinkeinoluvan myöntämisen edellytykset

Asealan elinkeinolupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, joka:
1) on täyttänyt 18 vuotta;
2) on elinkeinon harjoittamiseen oikeutettu;
3) ilmoittaa 26 §:ssä tarkoitetun Poliisihallituksen hyväksymän vastuuhenkilön;
4) terveydentilansa ja käyttäytymisensä puolesta on asealan elinkeinon harjoittamiseen sopiva;
5) omaa asealan elinkeinotoiminnan kannalta riittävän asiantuntemuksen;
6) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu; sekä
7) varallisuutensa puolesta kykenee huolehtimaan asealan elinkeinotoiminnasta hyvin.

Asealan elinkeinolupa voidaan myöntää oikeushenkilölle, jos:
1) se varallisuutensa puolesta kykenee huolehtimaan toiminnasta hyvin; sekä
2) sen hallintoelimiin kuuluvat henkilöt ja toimitusjohtaja sekä avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät 1 momentin 1–2, 4 ja 6 kohdassa säädetyt vaatimukset.

21 §

Asealan elinkeinoluvan sisältö, ehdot, rajoitukset ja voimassaoloaika

Asealan elinkeinoluvassa on mainittava asealan elinkeinonharjoittajan toimipaikat tai pääasiallinen toimipaikka, ne 14 §:ssä tarkoitetut asealan elinkeinot, joita lupa koskee, sekä se, minkä-

laisia ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia asealan elinkeinoluvan haltija voi hankkia ja pitää hallussa elinkeinotoimintaansa varten. Luvassa on myös määrättävä 26 §:ssä tarkoitettujen vastuuhenkilöiden lukumäärä ja vastuualueet. Asealan elinkeinoluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin asealan elinkeinoluvassa määrätyt ehdot vastuuhenkilöistä on täytetty. Lupa oikeuttaa harjoittamaan asealan elinkeinoa vain luvassa mainitussa toimipaikassa. Tilapäisesti elinkeinoa saa kuitenkin harjoittaa muuallakin.

Asealan elinkeinolupa oikeuttaa elinkeinoa harjoittavaa elinkeinonharjoittajaa hankkimaan ja pitämään hallussaan asealan elinkeinotoimintaansa varten luvassa mainittuja ampuma-aseita, aseen osia sekä patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia ilman 42 §:ssä tarkoitettua aselupaa. Jos asealan elinkeinoluvan perusteena on ainoastaan 14 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu elinkeinotoiminta, elinkeinolupa ei oikeuta ampuma-aseen tai aseen osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankintaan tai hallussapitoon. Asealan elinkeinolupaan voidaan perustellusta syystä sisällyttää myös oikeus hankkia ja pitää hallussa elinkeinotoimintaa varten erityisen vaarallisia ampuma-aseita tai niiden osia. Tämä oikeus tulee nimenomaisesti mainita asealan elinkeinoluvassa ja yksilöidä aseiden ja aseen osien tyypit.

Poliisihallitus voi liittää asealan elinkeinolupaan toiminnan laadusta, laajuudesta, luvan haltijan toimipaikkojen ja säilytyspaikkojen lukumäärästä, turvallisuudesta ja sijainnista sekä muista vastaavista seikoista johtuvia ajallisia ja alueellisia sekä asealan elinkeinoon liittyviä ehtoja ja rajoituksia.

Poliisihallitus voi muuttaa tai lisätä 3 momentissa tarkoitettuja ehtoja ja rajoituksia toiminnan muiden kuin tilapäisten muutosten vuoksi.

Lupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Poliisihallitus antaa asealan elinkeinoluvasta todistuksen, joka on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

22 §

Asealan elinkeinotoimintaa koskeva muutosilmoitus

Asealan elinkeinoluvanhaltijan on tehtävä muutosilmoitus kirjallisesti tai 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen Poliisihallitukselle sen:

1) nimen tai toiminimen tai yhtiömuodon muuttumisesta, toimipaikan perustamisesta ja lakkauttamisesta, säilytystilojen olosuhteiden taikka sijainnin muuttumisesta, uuden säilytystilan käyttöönotosta ja säilytystilan käytöstä poistamisesta sekä toimipaikan osoitteen muuttumisesta;

2) hallintoelimiin kuuluvan henkilön ja toimitusjohtajan sekä avoimessa yhtiössä yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaisen yhtiömiehen vaihtumisesta;

3) toiminnan harjoittamisen lopettamisesta tai keskeyttämisestä yhtä kuukautta pitemmäksi ajaksi;

4) toiminnan jatkamisesta 3 kohdassa tarkoitetun keskeytyksen jälkeen.

Muutosilmoitus on tehtävä, jos mahdollista, ennen muutosta, mutta viimeistään seitsemäntenä päivänä sen jälkeen. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta muutoksesta ilmoitettaessa muutosilmoitukseen on liitettävä asiakirjat, joilla osoitetaan, että tilalle tullut henkilö täyttää 20 a §:n 2 momentin 2 kohdan mukaiset edellytykset.

23 §

Asealan elinkeinoluvan raukeaminen ja peruuttaminen

Asealan elinkeinolupa raukeaa:

1) jollei luvassa tarkoitettua toimintaa ole aloitettu vuoden kuluessa päivästä, jona lupa on annettu;

2) vuoden kuluttua luvanhaltijan konkurssin alkamisesta tai kuolinpäivästä.

Lupa on peruutettava, jos luvanhaltija:

1) sitä pyytää; taikka

2) ei enää täytä 20 §:n 3 momentissa ja 20 a §:ssä säädettyjä luvan antamisen edellytyksiä.

— —

23 a §

Asealan elinkeinoluvan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen

Poliisihallitus voi 23 §:ssä tarkoitetun peruuttamisasian tultua vireille peruuttaa asealan elinkeinoluvan voimassaolon väliaikaisesti.

Väliaikainen peruuttaminen on voimassa enintään kolme kuukautta. Poliisihallitus voi jatkaa väliaikaista peruuttamista erityisestä syystä enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos peruuttamisasian selvittäminen on kesken.

24 §

Asealan elinkeinoluvan haltijan konkurssi tai kuolema

Asealan elinkeinoluvan haltijan konkurssi- ja kuolinpesällä on oikeus jatkaa elinkeinon harjoittamista asealan elinkeinonharjoittajalle annetun luvan nojalla vuoden ajan konkurssin alkamisesta tai kuolinpäivästä, jos 20 §:n ja 20 a §:ssä säädetyt luvan antamisen edellytykset edelleen täyttyvät.

Konkurssipesän hoitajan, kuolinpesän osakkaan ja muun pesää hoitavan on ilmoitettava Poliisihallitukselle luvanhaltijan konkurssista ja kuolemasta sekä muutoksista 26 §:ssä tarkoitettuun vastuuhenkilöön 7 päivän kuluessa konkurssin alkamisesta tai siitä, kun kuolemasta on saatu tieto.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään asealan elinkeinoluvan haltijan konkurssista ja kuolemasta, sovelletaan myös, kun yhteisö tai säätiö on niitä koskevien säännösten mukaan lakannut.

25 §

Ilmoitus asetietojärjestelmään ja tietojen tallentaminen

Asealan elinkeinoluvan haltijan on elinkeinotoimintansa aikana ilmoitettava asetietojärjestelmään ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen ja aseen osan yksilöintitiedot, esineen luovuttajan tai lainaksiantajan ja luovutuksensaajan tai lainaksisaajan nimi, osoite ja syntymäaika sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi ja osoite.

Asealan elinkeinoluvan haltijan on ilmoitettava myös hallussaan olevan ampuma-aseen muuntamisesta ja aseen deaktivoinnista ja hävittämisestä. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ampuma-aseen ja aseen osan yksilöintitiedot ja niiden muutos sekä toimenpiteen ajankohta.

Asealan elinkeinoluvanhaltijan on ilmoitettava yksilöintitiedot myös patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista tai tallennettava tiedot 5 momentissa tarkoitettuun tiedostoon.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen 10 päivän kuluessa siitä, kun asealan elinkeinoluvan haltija on vastaanottanut ilmoitettavan esineen tai luovuttanut sen. Ampuma-aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittamisesta esinettä luovutettaessa säädetään 42 c §:ssä. Ilmoitus luovutetuista patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista tehdään luovutuksen yhteydessä.

Patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia koskevaan tiedostoon on tallennettava esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan nimi. Tiedostoon sisältyviä henkilötietoja saa luovuttaa vain 115 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle valvontatehtävää varten. Asealan elinkeinoluvan haltijan on vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se lupaviranomaiselle, kun asealan elinkeinolupa raukeaa tai jos se peruutetaan. Tiedosto on säilytettävä vähintään 30 vuotta siihen viimeksi tehdyn merkinnän jälkeen ja se on hävitettävä sen jälkeen, kun viimeisen merkinnän tekemisestä on kulunut 50 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ampuma-aseen, tehokkaan ilmaaseen, kaasusumuttimen, aseen osan, patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten yksilöintitietojen ilmoittamisesta sekä tietojen tallentamisesta 5 momentissa tarkoitettuun tiedostoon ja niiden esittämisestä ja luovuttamisesta.

Asealan elinkeinoluvan haltija voi poiketa 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, jos ampuma-aseen tai aseen osan haltija on jättänyt ampuma-aseen tai aseen osan asealan elinkeinonharjoittajalle ja esine on asealan elinkeinoluvan haltijan hallussa enintään 10 päivää.

26 §

Vastuuhenkilö

Asealan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa on oltava yksi tai useampi 26 c §:n mukaisesti hyväksytty vastuuhenkilö.

Asealan elinkeinoluvan haltijan on tehtävä ilmoitus poliisille seitsemän päivän kuluessa, kun:

1) vastuuhenkilö eroaa palveluksesta;
2) vastuuhenkilö ei enää hoida 26 b §:ssä tarkoitettua tehtävää; tai
3) vastuuhenkilön hyväksyntä päättyy.

Hakemus uuden vastuuhenkilön hyväksymiseksi on tehtävä 30 päivän kuluessa 2 momentissa tarkoitetusta tapahtumasta. Hakemus on edellytys sille, että 26 a §:ssä tarkoitettu vastuuhenkilön sijainen voi hoitaa vastuuhenkilön tehtäviä. Sijainen voi hoitaa tehtäviä uuden vastuuhenkilön hyväksyntään saakka, kuitenkin enintään vuoden ajan.

26 a §

Vastuuhenkilön sijainen

Poliisihallitus voi hyväksyä asealan elinkeinoluvan haltijan hakemuksesta vastuuhenkilölle sijaisen tämän ollessa tilapäisesti estynyt taikka 26 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa. Si-

jaiseksi hyväksyttävän on täytettävä 26 c §:ssä tarkoitetut edellytykset lukuun ottamatta vastuuhenkilön kokeen suorittamista. Hyväksyntään voidaan tarvittaessa liittää ehtoja ja rajoituksia.

26 b §

Vastuuhenkilön tehtävät

Vastuuhenkilö vastaa siitä, että asealan elinkeinoluvan nojalla harjoitettua liiketoimintaa harjoitetaan tämän lain ja lupaehtojen mukaisesti.

26 c §

Vastuuhenkilön hyväksyntä

Poliisihallitus voi asealan elinkeinoluvan hakijan tai haltijan hakemuksesta hyväksyä vastuuhenkilöksi henkilön:

1) joka on antanut suostumuksensa vastuuhenkilön tehtävään;
2) joka on täyttänyt 18 vuotta;
3) jolla on tehtävän edellyttämä perehtyneisyys ampuma-aseisiin, aseen osiin, patruunoihin ja erityisen vaarallisiin ammuksiin
4) joka on suorittanut hyväksytysti Poliisihallituksen järjestämän vastuuhenkilökokeen; ja
5) jolla on voimassa oleva 27 §:n 1 momentissa tarkoitettu aseenkäsittelylupa.

Vastuuhenkilön hyväksyntä on voimassa toistaiseksi.

26 d §

Vastuuhenkilön hyväksynnän raukeaminen ja peruuttaminen

Vastuuhenkilön hyväksyntä raukeaa, kun hyväksynnän perusteena oleva elinkeinotoiminta päättyy tai vastuuhenkilö ei ole enää hyväksyntää hakeneen asealan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa.

Poliisihallituksen on peruutettava vastuuhenkilön hyväksyntä, jos asealan elinkeinoluvan haltija tai vastuuhenkilö sitä pyytää.

Poliisihallitus peruuttaa vastuuhenkilöksi hyväksymisen kokonaan tai määräajaksi, jos vastuuhenkilö:

1) ei enää täytä vastuuhenkilöksi hyväksymisen edellytyksiä;
2) on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan sopimaton vastuuhenkilöksi, tai hänen voidaan katsoa tahallaan menetelleen vastuuhenkilönä olennaisesti virheellisesti.

Poliisihallituksen tulee ilmoittaa asealan elinkeinoluvan haltijalle vastuuhenkilön hyväksynnän peruuttamisasian vireilletulosta.

26 e §

Vastuuhenkilön hyväksynnän voimassaolon väliaikainen peruuttaminen

Poliisihallitus voi 26 d §:ssä tarkoitetun peruuttamisasian tultua vireille peruuttaa vastuuhenkilön hyväksynnän voimassaolon väliaikaisesti.

Väliaikainen peruuttaminen on voimassa enintään kolme kuukautta. Poliisihallitus voi jatkaa väliaikaista peruuttamista erityisestä syystä enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos peruuttamisasian selvittäminen on kesken.

27 §

Aseenkäsittelylupa

Asealan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevalla henkilöllä, joka kuljettaa, säilyttää tai muuten käsittelee ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia, on oltava siihen lupa (*aseenkäsittelylupa*). Lupa oikeuttaa esittely-, kokeilu- tai koulutustarkoituksessa myös ampumaan ampuma-aseilla, jos se on tarpeellista sen asealalla harjoitettavan elinkeinotoiminnan kannalta, johon aseenkäsittelylupa on myönnetty.

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa myös tilapäiseen, työssä tapahtuvaan 1 momentissa tarkoitettuun käsittelyyn.

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana 1 momentissa tarkoitettuun aseenkäsittelyyn ja jonka työtehtävät sitä edellyttävät. Alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupaan asetetaan ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita eikä 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja erityisen vaarallisia ampuma-aseita tai niiden osia ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta.

Poliisilaitos voi hakemuksesta antaa ja peruuttaa aseenkäsittelyluvan. Hakijan tulee saapua henkilökohtaisesti poliisilaitokselle, jos se on erityisestä syystä tarpeen.

Jos aseenkäsittelylupa myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä päätöstä eikä valitusosoitusta.

28 §

Aseenkäsittelyluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

— —

Aseenkäsittelylupa on voimassa vain luvanhaltijan toimiessa lupahakemuksessa mainitun työnantajan palveluksessa. Asealan elinkeinoluvan haltijan tulee ilmoittaa aseenkäsittelyluvan haltijan palvelussuhteen päättymisestä poliisille.

28 a §

Aseenkäsittelylupakortti

Poliisilaitos antaa aseenkäsittelyluvan haltijalle aseenkäsittelylupakortin. Aseenkäsittelylupakortti on pidettävä aseenkäsittelylupaa edellyttävissä tehtävissä mukana ja se on esitettävä pyydettäessä. Ennen aseenkäsittelylupakortin luovuttamista Poliisilaitos antaa aseenkäsittelyluvan haltijalle määräaikaisen todistuksen aseenkäsittelyluvan antamisesta. Todistus osoittaa aseenkäsittelyluvan voimassaolon ennen asekäsittelylupakortin luovuttamista aseenkäsittelyluvan haltijalle.

Aseenkäsittelylupakortti on heti luovutettava poliisille, jos aseenkäsittelylupa on peruutettu tai aseenkäsittelyluvan haltijalle luovutetaan uusi aseenkäsittelylupakortti.

29 §

Aseenkäsittelyluvan raukeaminen

Aseenkäsittelylupa raukeaa, kun luvan myöntämisen perusteena oleva asealan elinkeinotoiminta päättyy tai luvanhaltija ei ole enää luvassa mainitun työnantajan palveluksessa.

29 a §

Aseenkäsittelyluvan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen

Poliisi voi 67 §:ssä tarkoitetun aseenkäsittelylupaa koskevan peruuttamisasian tultua vireille peruuttaa aseenkäsittelyluvan voimassaolon väliaikaisesti.

Väliaikainen peruuttaminen on voimassa enintään kolme kuukautta. Poliisi voi jatkaa väliaikaista peruuttamista erityisestä syystä enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos peruuttamisasian selvittäminen on kesken.

30 §

Varoitus ja uuden vastuuhenkilön nimeäminen

Lupaviranomainen voi 23 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luvan peruuttamisen sijasta antaa asealan elinkeinoluvan haltijalle varoituksen, jos luvanhaltija on korjannut asealalla harjoitettavassa elinkeinotoiminnassa todetut puutteet ja luvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Jos asealan elinkeinoluvan haltijan ilmoittama vastuuhenkilö on toiminut mainitussa kohdassa tarkoitetulla tavalla, lupaviranomainen voi määrätä asealan elinkeinoluvan haltijan ilmoittamaan uuden vastuuhenkilön.

— —

42 § (Uusi)

Aselupa

Aselupa on ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseen osan hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voidaan liittää oikeus ampuma-aseen tai aseen osan hankkimiseen (*hankkimisoikeus*) taikka valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten (*yksityinen valmistamisoikeus*). Aseluvan antaa ja peruuttaa poliisilaitos. Aseluvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen tai valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten antaa ja peruuttaa kuitenkin Poliisihallitus tai määräämänsä poliisiyksikkö.

Lupahakemus toimitetaan poliisilaitokselle. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tai yhteisön tai säätiön asevastaavan tulee kuitenkin pyynnöstä saapua henkilökohtaisesti poliisilaitokselle. Erityisestä syystä hakemuksen voi jättää myös Suomen ulkomaan edustustoon.

Hakijan, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, on esitettävä asuinmaansa viranomaisen antama suostumus hakemuksessa tarkoitetun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan hankkimiseen. Hänen on lisäksi annettava kirjallinen selvitys aikomuksestaan pitää hallussa ampuma-asetta ja aseen osaa Suomessa.

42 b §

Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot

— —

Aselupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen aselupa 43 §:n 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten annetaan luonnolliselle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista asetyypeistä koostuvaan ryhmään kuuluvaan ampuma-aseeseen taikka 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen enintään viiden vuoden määräajaksi. Kaikki luvanhaltijalle tämän määräaikaisen luvan voimassaoloaikana samaan aseryhmään kuuluviin ampuma-aseisiin myönnettävät aseluvat annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään samanaikaisesti ensimmäisen määräaikaisen luvan päättymisen kanssa. Sellaista työtä varten, jossa ampuma-ase on välttämätön, lupa annetaan kuitenkin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Tällöin lupaan on sisällytettävä ehto, jonka mukaan lupa on voimassa vain niin kauan kuin luvansaaja toimii kyseisessä työtehtävässä. Aselupa luvanhaltijan huollettavana olevan 15 mutta ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kivääri n tai pienoiskivääri n säilyttämistä ja kuljettamista varten annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään nuorimman 54 §:ssä tarkoitetun rinnakkaisluvanhaltijan täyttäessä 19 vuotta.

Jos aselupa on myönnetty asekeräilijän hyväksynnän perusteella, lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan ampuma-aseella ei saa ampua. Aselupaan, joka on annettu luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vuotta mutta ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussa pidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kivääri n tai pienoiskivääri n säilyttämistä ja kuljettamista varten, asetetaan ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

42 c §

Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan yksilöintitiedot ja luovuttajan ja luovutuksensaajan nimi, osoite ja syntymäaika, korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi sekä ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan lainaksiantajan ja lainaksisaajan nimi, osoite ja syntymäaika tulee ilmoittaa poliisille kirjallisesti tai 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen. Jos ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai ampuma-aseen kokoamisen mahdollistavat aseen osat säilytetään muutoin kuin tilapäisesti 106 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla muun kuin ampuma-aseen hallussapitoon oikeutetun luvanhaltijan luona, poliisille tulee ilmoittaa säilyttäjän ja säilytyspaikan yksilöimiseksi tarvittavat tiedot. Lisäksi tulee ilmoittaa tieto ampuma-aseen muuntamisesta, jos ampuma-aseen tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuu tai ase deaktivoidaan tai hävitetään. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ajankohta, jona toimenpide on tehty.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot ilmoittaa:

1) luovuttaja tai lainaksiantaja luovutuksen, lainaamisen tai lainasta palauttamisen yhteydessä, jos luovuttaja tai lainaksiantaja on 20 §:ssä tarkoitetun asealan elinkeinoluvan haltija; tai

2) muussa kuin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa esineen hankkinut, lainannut, valmistanut tai muuntanut aseluvanhaltija 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta, lainaamisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta.

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseen osan lainaksiantaja voi poiketa 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, jos esine on lainaksisaajan hallussa enintään 30 päivän ajan lainaksiantamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan yksilöintitietojen ilmoittamista koskevista menettelyistä ja ilmoitusten sisällöstä.

43 §

Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Aselupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen;

2) ampumaurheilu ja -harrastus;

3) työ, jossa ase on välttämätön;

4) näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys;

5) asekeräilijän ampuma-aseiden tai aseen osien keräilysuunnitelman mukainen kerääminen ja säilyttäminen;

6) muistoesineenä säilyttäminen;

7) merkinanto;

8) luvanhaltijan huollettavana olevan 15 mutta ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen;

9) vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestä-

minen tai siihen osallistuminen tämän lain 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilla ampuma-aseilla tai aseen osilla.

Muistoesineenä säilyttämiseksi lupa voidaan antaa muun kuin erityisen vaarallisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiseen yksittäisessä tapauksessa, jos hakija osoittaa ampuma-aseella tai aseen osalla olevan hänelle erityistä historiallista tai muuta muistoarvoa. Tällöin aselupaan voidaan asettaa ehto, jonka mukaan ampuma-aseella ei saa ampua.

44 §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseen osaa koskevat yleiset edellytykset

Aselupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseen osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi metsästyslakia (615/1993). Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten aselupaa ei voida antaa tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten lukuun ottamatta kertatulitoimista pienoispistoolia ja pienoisrevolveria.

~~Aselupa 9 §:n 6 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten voidaan antaa asekeräilijälle museossa tai kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen sekä työhön, jossa ase on välttämätön.~~

44 a §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseen osaa koskevat rajoitukset taskuaseelle tai sen osalle

Hankittavaa ampuma-asetta tai aseen osaa koskevien 44 §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttyessä aselupa taskuasetta ja sen osaa varten voidaan antaa vain asekeräilijälle ampuma-aseiden tai aseen osien museossa tai kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen sekä työhön, jossa ase on välttämätön.

44 b §

Rajoitukset erityisen vaarallisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiselle

Sen lisäksi, mitä 44 §:ssä säädetään, aselupa 9 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa vain:

1) asekeräilijälle ampuma-aseiden tai aseen osien keräämiseen tai säilyttämiseen;
2) erityisestä syystä työhön, jossa ampuma-ase on välttämätön; tai
3) määräajaksi näytöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten.

Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen järjestämistä tai siihen osallistumista varten.

Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten luonnolliselle henkilölle ampumaurheilua varten, jos hakija on ja on ollut luvan hakemista edeltäneen 12 kuukauden ajan yhdistyslain (503/1989) 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen jäsen.

Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten yhteisölle tai säätiölle urheiluammuntakoulutusta varten.

Aselupa 9 §:n 3 kohdan muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioitua ampuma-asetta tai sen osaa varten voidaan antaa vain erityisestä syystä.

45 §

Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Aselupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseen osia.

Lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio, jos saatujen tietojen tai haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Lupaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada lääketieteellisessä arviossa luvanhakijasta sellaiset terveystiedot, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioidessa hakijan sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon.

Asevelvollisen on pyydettäessä esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on pyydettäessä esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen.

Aselupa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja aseen osaa sekä pistoolia, pienoispistoolia, revolveria ja pienoisrevolveria sekä niiden osaa varten voidaan antaa vain 20 vuotta täyttäneelle henkilölle.

Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten ja ampumaurheilussa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. Aselupa ampumaurheilussa tai harrastuksessa käytettävään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen ampumaurheilusta tai harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta.

Aselupa ampumaurheilussa käytettävää 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampumaurheilusta tai harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät 12 kuukautta.

Aselupa 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antaman todistuksen osallistumisesta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan, aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävän 12 kuukauden aikana sekä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun todistuksen hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama todistus osallistumisesta sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen voidaan osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Aktiivista harjoittelua koskevaan vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta.

Haettaessa lupaa:

1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys ja, jos hakemus koskee lupaa 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten, lisäksi riistanhoitoyhdistyksen antama todistus aktiivisesta harrastuksestaan;

2) ampumaurheilua ja -harrastusta varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys;

3) 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuun erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen tai aseen osaan ampumaurheilua varten hakijan on esitettävä todistus voimassa olevasta vähintään luvan hakemista edeltäneen 12 kuukauden ajan jatkuneesta jäsenyydestä yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetussa luvan saaneessa yhdistyksessä ja luotettava selvitys siitä, että hakija harjoittelee aktiivisesti tai osallistuu ampumakilpailuihin ampuma-asetyypillä, johon lupaa haetaan.

4) työtä varten hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hän on koulutuksessaan tai muuten riittävästi perehtynyt ampuma-aseen turvalliseen käsittelemiseen ja että hänellä on hyväksyttävä peruste ampuma-aseen kantamiseen työssään;

5) 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ampuma-asetta ja aseen osaa varten lupaviranomainen~~Poliisihallitus~~ pyytää Puolustusvoimilta perustellun lausunnon; Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Lupaa tässä kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ei voida myöntää, jos Puolustusvoimat ei anna puoltavaa lausuntoa.

Lupa ampuma-aseen ja aseen osan keräilyyn ja säilyttämiseen voidaan antaa vain asekeräilijälle, jonka ampuma-aseiden ja aseen osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt. Lupa 43 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella voidaan antaa, kun huollettava henkilö on jättänyt 54 §:ssä tarkoitettua rinnakkaislupaa koskevan lupahakemuksensa ja lupaviranomainen on tutkinut, että rinnakkaisluvan antamiseen on mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset.

Edellä ~~7~~8 momentin 1 kohdassa tarkoitettua harrastusta voidaan pitää aktiivisena, jos eläinten ampuminen 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitetulla ampuma-aseella on metsästyskausittain säännönmukaisesti jatkuvaa pyyntiä, johon muu kuin mainitussa momentissa tarkoitettu ampuma-ase ei hyvin sovellu. *Eläinten ampumisella* tarkoitetaan luolassa, loukussa tai muutoin vastaavissa olosuhteissa olevan eläimen metsästykseen liittyvää lopettamista. Ampumaurheilu tai harrastus on aktiivista, jos kyseessä on jonkin ampumaurheilulajin harjoittelu, kilpaileminen, kil-

pailun toimihenkilönä toimiminen, valmentaminen tai kouluttaminen ampuma-aseen käyttöön taikka osallistuminen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan.

45 a §

Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle, jota on toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseen osia. Lupa voidaan antaa vain hakijalle, jonka ampuma-aseiden ja aseen osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava.

~~Aseluvan saajaa koskevien edellytysten osalta noudatetaan lisäksi 45 §:n 9 ja 10 momenttia.~~

~~Sen lisäksi mitä 44 b:ssä säädetään, a~~Aselupa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan 1 momentin nojalla myöntää Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämistä varten ja aselupa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten yhteisölle tai säätiölle urheiluammuntakoulutusta varten.

45 b §

Yhteisön ja säätiön asevastaava

— —

Asevastaavan hyväksyy ja hyväksynnän peruuttaa poliisi. Poliisi voi vaatia, että asevastaavia on useampia kuin yksi, jos se yhteisön tai säätiön toiminta huomioon ottaen on tarpeen. Asevastaavaksi voidaan hyväksyä sellainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jota terveydentilansa, käyttäytymisensä ja perehtyneisyytensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseen osia. Jos asevastaava huolehtii yhteisön tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista ampuma-aseista, asevastaavaksi voidaan hyväksyä vain 20 vuotta täyttänyt henkilö.

— —

45 c §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtaja

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 20 b §:n 1 momentissa tarkoitetun Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajan tulee olla terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella sopiva pitämään hallussa ja säilyttämään ampuma-aseita, aseen osia ja patruunoita. Poliisi antaa Puolustusvoimien pyynnöstä lausunnon Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajaksi harkittavan henkilön edellä mainitusta sopivuudesta.

Ammunnan johtaja saa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 20 a §:n mukaista sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ampumakoulutusta järjestäessään pitää hallussaan ja säilyttää

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen omistamia ja hallussaan pitämiä ampuma-aseita, aseen osia ja patruunoita sekä antaa edellä mainitun ampuma-aseen 88 §:n mukaisesti välittömässä valvonnassaan käytettäväksi.

45 d §

Aselupaedellytysten seuranta

Aselupa-, asealan elinkeino- ja aseenkäsittelylupaharkinnassa ja lupaedellytysten voimassaolon seurannassa 45 §:ssä tarkoitettua sopivuutta arvioidaan ja seurataan jatkuvasti poliisin käytössä olevista tietojärjestelmistä saatavien tietojen ja muutoin poliisin tietoon tulevien seikkojen perusteella. Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (/).

Mitä 1 momentissa säädetään sopivuuden arvioinnista ja seurannasta, sovelletaan myös asealan elinkeinoluvan haltijalta edellytettävän vastuuhenkilön, asekeräilijän ja asevastaavan hyväksyntää koskevassa harkinnassa ja hyväksyntäedellytysten voimassaolon arvioinnissa ja seurannassa.

Luvan tai hyväksynnän myöntävä viranomainen vastaa sopivuuden arvioinnista ja sen seurannasta.

45 e §

Ampuma-asekouluttajaksi hyväksyminen

Ampuma-asekouluttajaksi voidaan hyväksyä se, joka on:

1) täyttänyt 20 vuotta ja suostuu tehtävään;

2) ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan haltija;

3) yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun yhdistyksen jäsen tai sen palveluksessa; sekä

4) hyväksytysti suorittanut Poliisihallituksen määrittämät vaatimukset täyttävän poliisin järjestämän koulutuksen (*ampuma-asekouluttajakoulutus*), joka sisältää ainakin ampuma-aseita koskevaan lainsäädäntöön, niiden turvalliseen käsittelyyn ja säilyttämiseen, ampuma-asekouluttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä kouluttajana toimimiseen liittyvät opetusaiheet.

Ampuma-asekouluttajaksi hyväksyminen on voimassa enintään 10 vuotta.

Ampuma-asekouluttajaksi hyväksyy yhdistyksen tekemästä hakemuksesta poliisi. Hyväksyntään voidaan asettaa ehtoja ja rajoituksia. Poliisi voi muuttaa hyväksymiseen asetettuja ehtoja ja rajoituksia tai peruuttaa hyväksynnän, jos 1 momentissa tarkoitetut hyväksynnän edellytykset eivät täyty.

47 §

Hankkimislupa ulkomailla asuvalle

Ulkomailla asuvalle henkilölle luvan ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen (*hankkimislupa ulkomailla asuvalle*) antaa ja peruuttaa näiden esineiden vientiin tai Suomesta tapahtuvaan siirtoon luvan antava viranomainen. Lupa oikeuttaa hankkimaan luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseen osan sekä siinä mainitut patruunat

ja erityisen vaaralliset ammukset. Lupa ei oikeuta niiden hallussapitoon, eikä niitä saa Suomessa luovuttaa luvansaajalle, vaan ne on viipymättä toimitettava luvassa mainittuun osoitteeseen luvansaajan asuinmaahan.

53 a §

Harrastuksen jatkumisen osoittaminen

Luonnollisen henkilön, jolla on toistaiseksi voimassa oleva hallussapitoon oikeuttava lupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen, erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen taikka ampuma-aseeseen, jonka toimintatapa on itselataava kertatuli, on viiden vuoden kuluttua luvan antamisesta ja tämän jälkeen viiden vuoden välein toimitettava lupaviranomaiselle selvitys 45 §:n 5—10 momentissa tarkoitetun lupaedellytyksen voimassa olosta. Esitettävällä selvityksellä on osoitettava, että luvanhaltija edelleen aktiivisesti harjoittaa luvan myöntämisen perusteena ollutta toimintaa tai muuta toimintaa, johon kyseistä ampuma-asetta koskeva lupa olisi voitu myöntää.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa vaatia luvanhaltijaa esittämään harrastuksestaan muitakin selvityksiä.

Asekeräilijän hyväksynnän perusteella myönnetyn ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvanhaltijan tulee kuitenkin toimittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettu selvitys vain lupaviranomaisen sitä erikseen pyytäessä.

57 §

Asekeräilijäksi hyväksyminen

Asekeräilijän hyväksyy ja hyväksynnän peruuttaa Poliisihallitus.

Asekeräilijäksi voidaan hyväksyä luonnollinen henkilö, joka täyttää 45 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset. Asekeräilijäksi voidaan hyväksyä myös Suomessa rekisteröity tai julkista tehtävää hoitava yhteisö tai säätiö, joka täyttää 45 a §:ssä säädetyt edellytykset ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava. Hyväksyntä voidaan antaa hakijalle, joka esittää hyväksyttävän suunnitelman järjestelmällistä ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten keräilyä ja säilyttämistä historiaan, tieteeseen, tekniikkaan, koulutukseen tai kulttuuriperintöön liittyviä tarkoituksia varten. Suunnitelman tulee sisältää myös selvitys ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten turvallisesta säilyttämisestä. Hyväksynnän antamisen edellytyksenä on, että hakijana olevalla luonnollisella henkilöllä ja asevastaavalla on toiminnan harjoittamista varten tarpeellinen asehistoriallinen ja asetekninen asiantuntemus.

Hakemus jätetään kirjallisena poliisille.

58 §

Asekeräilijälle annettavan hyväksynnän sisältö ja voimassaoloaika

Asekeräilijälle annettavassa hyväksynnässä on mainittava, mitä ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia hyväksyntä koskee. Hyväksynnän antava viran-

omainen voi asettaa hyväksynnälle rajoituksia asekeräilijän asehistoriallisen ja aseteknisen asiantuntemuksen, keräilyalan sekä harrastuksesta tehdyn kokonaisarvioinnin perusteella.

Hyväksyntä annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi.

Asekeräilijän hyväksynnän saaneen tulee hakea 42 §:n mukaisesti ampuma-aseiden ja aseen osien hallussapitoon aselupa, johon voidaan liittää hankkimisoikeus tai yksityinen valmistusoikeus.

Asekeräilijän hyväksynnän saaneen tulee hakea 62 §:n mukaisesti patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ampumatarvikelupa.

Asekeräilijän hyväksynnän saaneen tulee tallentaa tiedot ampumatarvikeluvan nojalla hankkimistaan ja hallussa pitämistään patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista tiedostoon. Tiedosto on pyydettäessä esitettävä poliisille.

Lupaviranomainen voi asettaa asekeräilijän hyväksyntään tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia ja muuttaa tai lisätä niitä tarvittaessa.

59 §

Asekeräilijän ampuma-aseen aseen osan, patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten säilytystilojen muutos

Asekeräilijän on ilmoitettava ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilytystiloja koskevista säilytyksen turvallisuuteen tai sijaintiin liittyvistä muutoksista poliisille. Muutetuille säilytystiloille tulee saada poliisin hyväksyntä.

61 §

Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito

Aselupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäviksi luvan haltijan ampuma-aseessa tai sellaisessa ampuma-aseessa, jonka lainaamiseen luvanhaltijalla on oikeus 87 §:n 1 momentin mukaisesti. Euroopan ampuma-asepassin tai ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan yksityisen tuontiluvan haltija taikka Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampuma-aseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussaan sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa. Lupaviranomainen voi kuitenkin sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa asekeräilijän hallussa olevaan keräilykokoelmaan kuuluvaan tai muistoesineenä säilytettävään aseeseen soveltuvia patruunoita.

62 §

Ampumatarvikelupa

Luvan patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon (*ampumatarvikelupa*) antaa ja peruuttaa poliisilaitos.

Lupa voidaan antaa 45 §:n 1—8 momentissa tai 45 a §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään aseluvasta.

Lupa erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voidaan antaa vain, jos siihen on erityinen syy ja yleinen järjestys ja turvallisuus eivät vaarannu. Lupaan voidaan asettaa ehto, jonka mukaan erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten käyttö erityisen vaarallisissa ampuma-aseissa on kielletty. Lisäksi lupaan voidaan asettaa ehto, jolla rajoitetaan lukumäärällisesti tai muuten erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankintaa, valmistamista ja hallussapitoa.

Ampumatarvikelupa patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voidaan antaa asekeräilijälle.

66 a §

Luvan peruuttamisen vireilletulo

Ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulee vireille, jos:

1) 67 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädetyt luvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät; tai

2) on perusteltua syytä epäillä, että 67 §:n 1 momentin 4—8 kohdassa ja 2 momentissa sekä 67 b §:ssä säädetyt luvan peruuttamisen edellytykset täyttyisivät.

67 §

Lupien peruuttaminen

Ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa ja aseenkäsittelylupa on peruutettava, jos:

1) luvanhaltija sitä pyytää;

2) huoltajat peruuttavat ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen;

3) aseluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen;

4) luvanhaltija on syyllistynyt törkeään väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, rikoslain 50 luvun 2 tai 4 a §:ssä tarkoitettuun rikokseen taikka muuhun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia;

5) luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia;

6) luvanhaltija on syyllistynyt törkeään ampuma-aserikokseen;

7) yhteisö tai säätiö ei enää täytä 45 a §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä; taikka

8) ampuma-ase tai aseen osa on kadonnut tai anastettu.

Ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa ja aseenkäsittelylupa voidaan peruuttaa, jos:

1) luvanhaltija on syyllistynyt rikoslain 50 luvun 1, 2 a tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen taikka ampuma-aserikokseen, ampuma-aserikkomukseen tai muuhun ampuma-asetta käyttäen tehtyyn rangaistavaan tekoon;

2) luvanhaltija on rikkonut lupaehtoja tai muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien säännösten noudattamisessa;

3) yhteisö tai säätiö taikka sen 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava on rikkonut tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai lupaehtoja taikka muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien säännösten noudattamisessa;

4) luvanhaltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseen kantamisen taikka luvan myöntämisen perusteena olevan harrastuneisuuden;

5) ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapito muutoin kuin 1—4 kohdassa tarkoitetulla tavalla erityisen painavasta syystä vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta; taikka

6) ampuma-aseen hallussapito ei enää ole työn vuoksi välttämätöntä.

Rinnakkaisluvan peruuttavan viranomaisen on ilmoitettava rinnakkaisluvan peruuttamisesta aseluvan haltijalle.

67 b §

Lupien peruuttaminen eräissä tilanteissa

Edellä 6 §:n 2 momentin 4—7 ja 12 kohdassa tarkoitetun ja 7 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla itselataavalla kertatulella toimivan ampuma-aseen hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavat luvat, hyväksynnät ja aseenkäsittelylupa on peruutettava, jos henkilöllä on hallussaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu latauslaite ilman sen hallussapitoon oikeuttavaa lupaa.

67 c §

Ampuma-asekouluttajalle annetun hyväksynnän raukeaminen ja peruuttaminen

Ampuma-asekouluttajalle annettu hyväksyntä raukeaa, kun ampuma-asekouluttaja kuolee tai hyväksyntää hakenut yhdistys lakkaa.

Ampuma-asekouluttajalle annettu hyväksyntä on peruutettava, jos yhdistys tai ampuma-asekouluttaja sitä pyytää.

Ampuma-asekouluttajalle annettu hyväksyntä voidaan peruuttaa 67 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetuin perustein. Hyväksyntä voidaan peruuttaa myös, jos ampuma-asekouluttaja olennaisesti rikkoo hyväksymispäätökseen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia taikka jos hän ei enää ole yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun yhdistyksen jäsen tai sen palveluksessa. Poliisilaitoksen on ilmoitettava ampuma-asekouluttajaksi hyväksynnän peruuttamisesta kouluttajaksi hyväksyntää hakeneelle yhdistykselle.

68 §

Asekeräilijälle annetun hyväksynnän raukeaminen ja peruuttaminen

Asekeräilijälle annettu hyväksyntä raukeaa, kun asekeräilijä kuolee taikka yhteisö, säätiö tai museo niitä koskevien säännösten mukaan lakkaa.

— —

68 a §

Poikkeus lupien ja hyväksynnän peruuttamiseen

Jos luvanhaltija, 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava taikka asekeräilijä oma-aloitteisesti ilmoittaa luvattomasta ampuma-aseesta tai aseen osasta, luvattomista patruunoista, latauslaitteesta tai erityisen vaarallisista ammuksista taikka luvattomista räjähteistä poliisille ja luovuttaa ne poliisin haltuun, ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavaa lupaa taikka asevastaavan tai asekeräilijän hyväksyntää ei tämän luovutetun esineen luvattoman hallussapidon perusteella peruuteta.

70 §

Aseen osan, ja tehokkaan ilma-aseen ja deaktivoidun ampuma-aseen hankinnasta ilmoittaminen ja esittäminen poliisille

Aseen osan ja tehokkaan ilma-aseen hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus poliisilaitokselle, jos oikeus:

1) aseen osan hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu siihen, että hankkijalla on oikeus 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastaavista aseen osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon; tai

2) tehokkaan ilma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu 19 §:n 1 momentin 10 kohtaan.

Deaktivoidun ampuma-aseen hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus poliisilaitokselle, jollei ilmoitusta ole tehty 42 c §:n nojalla.

Ilmoituksen voi tehdä 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttämällä. Aseen osa, tehokas ilma-ase tai deaktivoitu ampuma-ase on esitettävä pyynnöstä poliisille.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä.

75 §

Siirto ja tuonti Suomeen sekä hallussapito Euroopan ampuma-asepassin nojalla

Euroopan ampuma-asepassin haltija saa siirtää ja tuoda Suomeen mainittuun passiin merkityn ampuma-urheilussa käytettäväksi soveltuvan ja asedirektiivin liitteessä I tarkoitettuun A6-, A7-, B- tai C-luokkaan kuuluvan sekä metsästyksessä käytettäväksi soveltuvan ja mainitussa liitteessä tarkoitettuun C-luokkaan kuuluvan ampuma-aseen ja aseen osan sekä tarpeellisen määrän asees-

sa käytettäviksi soveltuvia patruunoita. Edellytyksenä on lisäksi, että passin haltijalla on hallussaan kirjallinen kutsu tai muu luotettava selvitys, josta ilmenee, että siirto tai tuonti on tarpeellinen ampumaurheilu- tai metsästystapahtumaan osallistumiseksi. Ampuma-asepassin haltija saa myös pitää hallussaan ampuma-asetta, aseen osaa ja patruunoita niin kauan kuin se on välttämätöntä ampumaurheilu- tai metsästystapahtumaan osallistumiseksi.

— —

80 §

Suomesta tapahtuvan siirron luvanvaraisuus

— —

Euroopan ampuma-asepassin haltija saa kuitenkin siirtää Suomesta mainittuun passiin merkityn ampumaurheilussa käytettäväksi soveltuvan ja asedirektiivin liitteessä 1 tarkoitettuun A6-, A7-, B- tai C-luokkaan kuuluvan sekä metsästyksessä käytettäväksi soveltuvan ja asedirektiivissä tarkoitettuun C-luokkaan kuuluvan ampuma-aseen ja aseen osan sekä tarpeellisen määrän aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita. Edellytyksenä on lisäksi, että siirtäjällä on hallussaan kirjallinen kutsu tai muu luotettava selvitys, josta ilmenee, että siirto on tarpeellinen ampumaurheilu- tai metsästystapahtumaan osallistumiseksi.

— —

84 a §

Aseluvan tai vastaavan oikeutuksen sekä henkilöllisyyden tarkastaminen

Ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten 86 §:ssä tarkoitetun pysyvän luovutuksen taikka 87 §:ssä tarkoitetun lainaamisen edellytyksenä on, että luovuttaja tai lainaksiantaja varmistaa luovutuksensaajan tai lainaksisaajan henkilöllisyyden ja oikeuden kyseisen esineen hankkimiseen tai hallussapitoon.

Asealan elinkeinoluvan haltija voi varmistaa 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovutuksensaajan tai lainaksisaajan henkilöllisyyden luotettavaa sähköistä tunnistautumista käyttäen.

Asealan elinkeinoluvan haltijalla on oikeus tarkastaa hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan voimassaolo poliisilta myös 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen.

87 §

Ampuma-aseen ja aseen osan lainaaminen

Ampuma-aseen saa lainata toiselle seuraavasti:

— —

10) erityisen vaarallisen ampuma-aseen saa lainata vain sille, jolla on oikeus toimintatavaltaan ja asetyypiltään vastaavan erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon;

— —

91 §

Haltuunotto

— —

Poliisi voi pakkokeinolain 7 luvussa säädetyn takavarikon kumoutuessa ottaa esineen haltuun, jos kyseessä on ampuma-aselain soveltamisalaan kuuluva esine, johon sen haltijalla ei ole voimassa olevaa hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Haltuunottoa voidaan jatkaa siihen saakka, kunnes esine voidaan luovuttaa sen hallussapitoon oikeutetulle. Määräajan kuluttua esine voidaan tämän lain 100 §:n mukaisesti myydä poliisin toimesta omistajan lukuun.

92 §

Väliaikainen haltuunotto

Jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseen osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan tai hyväksynnän peruuttaminen on pantu vireille, poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ja tämän lain nojalla annetun voimassa olevan lupaa ja hyväksyntää osoittavan asiakirjan ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun, jos lupaa tai hyväksyntää osoittava asiakirja ei ole sähköinen.

Poliisimiehen on otettava ampuma-ase, aseen osa, patruunat ja erityisen vaaralliset ammukset ja niitä koskevat tämän lain nojalla annetut voimassa olevat hyväksyntää ja lupaa osoittavat asiakirjat pois niiden haltijalta, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. Poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava pois ottamisesta sen paikan poliisilaitokselle, jonka toimialueella esineet on otettu pois niiden haltijalta, tai luvanhaltijan kotikunnan poliisilaitokselle. Poliisin on 14 vuorokauden kuluessa esineiden ja tämän lain nojalla annettujen voimassa olevia hyväksyntöjä tai lupia osoittavien asiakirjojen pois ottamisesta ryhdyttävä toimenpiteisiin päätöksen tekemiseksi esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun tai luovutettava pois otetut esineet sekä tämän lain nojalla annetut voimassa olevat hyväksyntöjä ja lupia osoittavat asiakirjat takaisin niiden haltijalle.

93 §

Väliaikaisen haltuunoton vaikutus luvan tai hyväksynnän voimassaoloon

Ampuma-asetta, aseen osaa, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia koskevaa asealan elinkeinolupaa, yksityistä käyttöä varten annettua hallussapitoon oikeuttavaa lupaa ja hyväksyntää sekä aseen käsittelylupaa osoittavat asiakirjat lakkaavat olemasta voimassa, kun mainittu esine otetaan väliaikaisesti haltuun.

Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseen osa, ampuma-asetta tai aseen osaa koskeva aselupa ja muut rinnakkaisluvat jäävät kuitenkin voimaan.

94 §

Väliaikaisen haltuunoton kesto

Päätös, jolla ampuma-ase, aseen osa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia taikka tämän lain nojalla annettu voimassa oleva hyväksyntää tai lupaa osoittava asiakirja on väliaikaisesti otettu poliisin haltuun, on voimassa enintään kolme kuukautta. Poliisi voi erityisestä syystä jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan. Päätöksen voimassaoloaikana:

1) ampuma-asetta, aseen osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupa ja hyväksyntä on peruutettava;

2) poliisin on tehtävä päätös kuolinpesään kuuluvien ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten haltuunotosta;

3) luvanhaltijalle on annettava varoitus ja haltuun otetut esineet on palautettava hänelle; taikka

4) haltuun otetut esineet on palautettava luvanhaltijalle tai sille, jonka hallussa kuolinpesän omaisuus on.

Jos haltuun otetut esineet, lupaa tai hyväksyntää osoittava asiakirja palautetaan, niiden voimassaolo jatkuu entisin ehdoin.

Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseen osa, se voidaan 1 momentin estämättä luovuttaa hallussapitoluvan haltijalle, jollei tästä aiheudu vaaraa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiselle.

96 §

Lupatodistuksen ja suostumuksen luovuttaminen, poliisin haltuun ottaminen ja palauttaminen

Kun asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa tai suostumus, aseenkäsittelylupa tai hyväksyntä lakkaa olemasta voimassa, lupaa osoittava todistus tai kortti sekä hyväksyntä tai suostumus on viipymättä luovutettava poliisille. Poliisilla on oikeus ottaa lupaa osoittava todistus tai kortti sekä hyväksyntä tai suostumus poliisin haltuun.

Jos 1 momentissa tarkoitettu lupa tai suostumus tulee uudelleen voimaan, lupaa osoittava todistus tai kortti sekä hyväksyntä tai suostumus on viipymättä palautettava luvanhaltijalle.

105 §

Huolellisuusvelvollisuus

— —

Alle 18-vuotiaan rinnakkaisluvalla hallussaan pitämien ampuma-aseiden, aseen osien ja patruunoiden huolellisesta säilyttämisestä vastaa kyseisen ampuma-aseen ja aseen osan pääluvan haltija.

106 §

Säilyttäminen

Kun ampuma-asetta, aseen osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia säilytetään muuten kuin tilapäisesti, ne on säilytettävä:

1) luvanhaltijan vakituisessa asunnossa, muussa paikassa, jossa hän pysyvästi oleskelee, tai näihin kiinteästi liittyvässä tilassa, joka turvatasoltaan ja valvottavuudeltaan vastaa näitä;

2) toisen, kyseisen ampuma-aseen lainaamiseen oikeutetun henkilön luona 1 kohdassa tarkoitetussa paikassa tai tilassa;

3) 14 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun asealan elinkeinon harjoittamiseen luvan saaneen elinkeinonharjoittajan hallussa; taikka

4) poliisilaitoksen hyväksymissä säilytystiloissa.

Jos ampuma-asetta säilytetään 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetussa paikassa, se on säilytettävä murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa, lukitussa paikassa tai muuten lukittuna siten, että ampuma-ase tai aseen osa ei ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön. Jos patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia ei säilytetä edellä tarkoitetussa turvakaapissa, ne on säilytettävä ampuma-aseista erillään siten, ettei vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole. Ampuma-ase voidaan tällöin säilyttää myös siten, että muu aseen osa kuin äänenvaimennin säilytetään erillään lukittuna edellä mainitulla tavalla ja loput aseen osat siten, etteivät ne ole helposti anastettavissa tai otettavissa luvattomasti käyttöön.

Jos säilytettävänä on erityisen vaarallinen ampuma-ase, useampi kuin viisi ampuma-asetta tai aseen osat useampaan kuin viiden ampuma-aseen kokoamiseen, aseet on säilytettävä murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa. Turvakaappia ei kuitenkaan edellytetä, jos aseiden säilytyspaikan poliisilaitos on hyväksynyt säilytystilat.

Asealan elinkeinoluvan haltijan ja asekeräilijän tulee säilyttää ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia, tilapäistä säilytystä lukuun ottamatta, poliisilaitoksen hyväksymissä säilytystiloissa.

106 b §

Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen ja kuljettaminen sekä väliaikainen säilyttäminen

Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen, kuljettaminen ja väliaikainen säilyttäminen tulee järjestää siten, etteivät ne ja ampuma-aseet ole suoraan yhdessä saatavilla eikä vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole.

Patruunoiden ja räjähdysainetta tai sytyttävää ainetta sisältävien erityisen vaarallisten ammusten säilyttämisestä ja kuljettamisesta säädetään lisäksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994).

110 §

Ampuma-aseen ja patruunoiden tarkastus

Myyntiä varten valmistetut, korjatut, muunnetut, Suomeen siirretyt ja tuodut ampuma-aseet ja patruunat on ennen kauppaan laskemista tai muuta luovuttamista tarkastutettava niiden käyttöturvallisuuden toteamiseksi. Ampuma-ase on tarkastutettava myös, jos siihen vaihdetaan asealan elinkeinoluvan haltijan toimesta kaupallisessa tarkoituksessa aseen osa. Tarkastuttamisvelvollisuus ei koske sellaisia keräilyllisesti arvokkaita ampuma-aseita ja patruunoita, jotka valmistetaan, korjataan taikka siirretään tai tuodaan Suomeen museossa tai kokoelmassa pitämistä varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tarkastuttamisvelvollisuudesta.

Yksityiseen valmistamiseen tai muuntamiseen oikeuttavaan aselupaan voidaan sisällyttää ehto, jonka mukaan myös omaa käyttöä varten valmistettu tai muunnettu ampuma-ase on tarkastutettava sen käyttöturvallisuuden toteamiseksi.

Ampuma-asetta tai patruunaa, jota ei ole tarkastuksessa hyväksytty, ei saa pitää kaupan eikä muuten luovuttaa.

Poliisihallitus voi antaa patruunoiden valmistajalle tai maahantuojalle patruunoiden tarkastusmerkinnän käyttöoikeuden. Tarkastusmerkinnän käyttöoikeuden antamisen edellytyksistä ja peruuttamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

110 a §

Sarja- ja tunnistenumero sekä merkinnät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sarjanumerolla* numeroista taikka numeroista ja kirjaimista koostuvaa, sarjaan kuulumista osoittavaa juoksevaa tunnistetta, jolla esine voidaan erottaa muista samanlaisista esineistä;

2) *tunnistenumerolla* numeroista taikka numeroista ja kirjaimista koostuvaa muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua tunnistetta, jolla esine voidaan erottaa muista samanlaisista esineistä;

3) *valmistusmerkinnällä* ampuma-aseeseen tai aseen osaan näkyvään paikkaan pysyvästi tehtyä yksilöivää merkintää, joka koostuu vähintään valmistajan nimestä tai tuotemerkistä, valmistuspaikasta tai -maasta, valmistusvuodesta, jos se ei ole osa sarjanumeroa, ja sarjanumerosta;

4) *täydennysmerkinnällä* ampuma-aseeseen näkyvään paikkaan pysyvästi tehtyä yksilöivää merkintää, joka koostuu tuojan, siirtäjän tai luovuttavan viranomaisen nimestä, Suomen maatunnuksesta ja tunnistenumerosta;

5) *tuontimerkinnällä* ampuma-aseeseen näkyvään paikkaan pysyvästi tehtyä Suomen maatunnuksesta ja tuontivuodesta koostuvaa merkintää;

6) *pakkausmerkinnällä* valmistajan nimestä, valmistuserän numerosta, patruunoiden kaliiperista ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitetusta patruunan tyypistä koostuvaa patruunoiden pienimmässä myyntipakkauksessa olevaa merkintää.

110 b §

Merkintöjen tekeminen

Ampuma-aseen valmistajan on valmistuksen yhteydessä tehtävä ampuma-aseeseen sekä jokaiseen ampuma-aseen osaan, äänenvaimenninta ja latauslaitetta lukuun ottamatta, valmistusmerkintä. Valtion viranomaisen, joka luovuttaa pysyvästi yksityiseen käyttöön ampuma-aseen, jossa ei ole valmistusmerkintää, on ennen luovutusta tehtävä ampuma-aseeseen sekä jokaiseen ampuma-aseen osaan, äänenvaimenninta ja latauslaitetta lukuun ottamatta, täydennysmerkintä.

Asealan elinkeinonluvan haltijan, joka tuo tai siirtää pysyvästi Suomeen ampuma-aseen tai muun ampuma-aseen osan kuin latauslaitteen tai äänenvaimentimen, jossa ei ole valmistusmerkintää, on viimeistään ennen ampuma-aseen tai ampuma-aseen osan kauppaan laskemista tai luovuttamista ja viipymättä siirron tai tuonnin jälkeen tehtävä siihen valmistusmerkintä tai merkittävä sitä vastaavat tiedot. Muun kuin asealan elinkeinoluvan haltijan on toimitettava tällainen ampuma-ase tai ampuma-aseen osa ennen hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemista Poliisihallitukselle valmistusmerkinnän tekemistä varten.

Asealan elinkeinoluvan haltijan, joka tuo Suomeen pysyvästi ampuma-aseen tai muun ampuma-aseen osan kuin latauslaitteen tai äänenvaimentimen, on ennen ampuma-aseen tai aseen osan kauppaan laskemista tai luovuttamista tehtävä aseeseen tuontimerkintä. Muun kuin asealan elinkeinoluvan haltijan on ennen hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemista toimitettava pysyvästi Suomeen tuotu ampuma-ase tai muun ampuma-aseen osa kuin latauslaite tai äänenvaimennin Poliisihallitukselle tuontimerkinnän tekemistä varten.

Patruunoita kaupallisessa tarkoituksessa valmistavan on tehtävä pakkausmerkintä patruunoiden pakkaamisen yhteydessä.

Poliisihallitus voi antaa luvan poiketa velvollisuudesta tehdä merkintä, jos ampuma-ase tai ampuma-aseen osa on sellaisenaan historiallisesti erityisen merkittävä ja merkintä alentaisi ampuma-aseen tai ampuma-aseen osan historiallista arvoa.

Jos ampuma-aseen osa on liian pieni merkittäväksi valmistusmerkinnällä, se on merkittävä vähintään sarjanumerolla.

110 c §

Merkintöjen poistaminen tai muuttaminen

Ampuma-aseen ja aseen osan sarja- ja tunnistenumeroa sekä valmistus-, täydennys-, tuonti- ja pakkausmerkintää ei saa poistaa eikä muuttaa ilman Poliisihallituksen merkinnän selventämiseksi tai parantamiseksi antamaa lupaa.

112 §

Deaktivoidun ampuma-aseen esittäminen ja ilmoittaminen

Ampuma-aseen ja aseen osan hallussapitoon oikeuttavan luvan haltijan on 30 päivän kuluessa ampuma-aseen deaktivoinnista esitettävä ampuma-ase poliisilaitokselle tai Poliisihallitukselle tarkastusta varten. Hallussapitoon oikeuttavaa lupaa koskeva lupatodistus on samalla esitettävä sekä pyydettäessä luovutettava poliisille.

Deaktivoidun ampuma-aseen hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus poliisille, jollei ilmoitusta ole tehty 42 c §:n nojalla.

Ennen komission deaktivointiasetuksen voimaantuloa pysyvästi ampumakelvottomaksi tehdyn ampuma-aseen haltijan on ilmoitettava sen hallussapidosta poliisille, jos sitä ei ole aikaisemmin ilmoitettu mainitun asetuksen nojalla.

112 a §

Deaktivoidun ampuma-aseen siirto ja tuonti Suomeen

Sen, joka siirtää tai tuo Suomeen deaktivoidun ampuma-aseen, on 30 päivän kuluessa siirrosta tai tuonnista esitettävä ampuma-ase poliisilaitokselle tai Poliisihallitukselle tarkastusta varten.

112 b §

Ampuma-aseen deaktivointi

Ampuma-aseen saa deaktivoida vain se, jolla on asealan elinkeinolupa 14 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun asealan elinkeinoon. Deaktivoinnista on annettava todistus, josta käyvät ilmi deaktivointitoimenpiteet.

Henkilöistä ja yksiköistä, joilla on lupa ampuma-aseiden deaktivointiin, ampuma-aseen deaktivointia koskevista teknisistä eritelmistä, deaktivoidun ampuma-aseen merkitsemisestä, tarkastamisesta ja varmentamisesta, jäsenvaltion avunantopyynnöstä deaktivoinnin suorittamiseksi, täydentävistä deaktivointitoimenpiteistä sekä deaktivoitujen ampuma-aseiden siirtämisestä Euroopan unionissa säädetään deaktivointiasetuksessa.

113 §

Poliisin velvollisuus tiedostojen pitämiseen

Poliisilla on oltava ampuma-aseista, aseen osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista lupa- ja valvontatehtävien sekä edellä mainittujen esineiden jäljittämisen suorittamiseksi tarpeelliset tiedostot. Tiedostoihin on tallennettava asevientiasetuksessa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Tiedostoihin voidaan tallentaa myös edellä tarkoitettujen esineiden hankkimista, hallussapitoa, siirtoa, tuontia, vientiä ja kauttakulkua koskevia tietoja asedirektiivissä sekä siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden markkinoille saattamista ja valvontaa koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston direktiivissä (93/15/ETY) tarkoitettujen ilmoitusten tekemiseksi muiden valtioiden viranomaisille.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedostot ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä ovat myös ampuma-asetta, aseen osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupahakemus ja ennakkosuostumusta, suostumusta ja asekeräilijälle annettavaa hyväksyntää koskeva hakemus sekä asiassa annettu päätös ja ampuma-aseiden säilytyspaikkaa koskevat tiedot. Poliisi voi kuitenkin vahvistaa yksittäisen luvan voimassaoloa tai sisältöä koskevan tiedon, jos tiedon pyytäjän henkilöllisyys on poliisin tiedossa eikä tietojen luovuttaminen vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Tietojen tallentamiseen 1 momentissa tarkoitettuun tiedostoon sekä niiden käyttöön,

luovuttamiseen ja poistamiseen sovelletaan muuten henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia.

114 a §

Asealan elinkeinoluvan haltijan ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimen yrityksestä

Asealan elinkeinoluvan haltijan on ilmoitettava laadun tai luonteen vuoksi epäilyttävänä pitämästään patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankinnasta ja hankinnan yrityksestä poliisille.

114 b §

Salassapito

Asealan elinkeinoluvan haltija ja tämän palveluksessa oleva vastuuhenkilö, aseenkäsittelyluvan haltija sekä ampuma-asekouluttaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista eivätkä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä he toiminnassaan tai tehtävässään ovat saaneet tietää aseluvanhaltijan luvista, hallussa olevista ampuma-aseista, aseen osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista, niiden säilytykseen ja kuljetukseen sekä muuten aseturvallisuuteen liittyvistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- ja ammattisalaisuudesta sekä henkilön yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

Oikeudettomana ilmaisemisena ei pidetä tietojen ilmaisemista poliisille lupahallinnollisiin tehtäviin liittyen eikä rikoksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettu salassapitovelvollisuus säilyy tehtävän päätyttyä.

115 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo poliisi. Rajavartiolaitos, Tulli ja Metsähallituksen erätarkastajat valvovat lain noudattamista toimialallaan.

— —

116 §

Asealan elinkeinoluvan haltijoiden ja asekeräilijöiden valvonta

Asealan elinkeinoluvan haltijan ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset ja oikeassa suhteessa säilytettävien esineiden lukumäärään. Tämän varmistamiseksi poliisin on tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia. Lisäksi poliisin on vähintään kahden vuoden välein tarkastettava alueellaan toimivien asealan elinkeinoluvan haltijoiden 25 §:n 5 momentissa tarkoitetut tiedostot ja kirjanpito, varastot ja säilytystilat sekä ampuma-aseet ja luvanvaraiset aseen osat. Poliisilla on oikeus tarkastusta suorittaessaan saada nähtäväkseen asealan

elinkeinoluvan haltijan kirjanpito sekä päästä tiloihin, joissa edellä tarkoitettuja esineitä säilytetään.

Keräilykokoelmaan kuuluvien ampuma-aseiden ja aseen osien säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset ja oikeassa suhteessa säilytettävien esineiden lukumäärään. Tämän varmistamiseksi poliisin on ennen luvan antamista ensimmäisen keräilykokoelmaan kuuluvan ampuma-aseen tai aseen osan hankkimiseen tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia.

Poliisin on laadittava suorittamistaan tarkastuksista asetietojärjestelmään pöytäkirja.

119 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten mittaamisesta;

2) siitä, mitkä esineet ovat aseen osia tai erityisen vaarallisia patruunoita ja ammuksia;

3) lupien, ennakkosuostumusten, suostumuksen, asekeräilijälle annettavan hyväksynnän ja Euroopan ampuma-asepassin hakemisessa noudatettavasta menettelystä, hakemuksen sisällöstä, asioiden ratkaisemiseksi tarpeellisista selvityksistä sekä 45 §:ssä tarkoitetusta aktiivisesta harrastuksesta;

4) lupatodistusten, ennakkosuostumusten, suostumuksen, asekeräilijälle annettavan hyväksynnän ja Euroopan ampuma-asepassin sisällöstä ja niiden uusimismenettelystä;

5) menettelystä, jota noudatetaan, kun valtiolle menetetyksi on tuomittu tai valtion omistukseen on tämän lain nojalla tullut ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia;

6) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kuljettamisesta ja säilyttämisestä;

7) ampuma-aseiden, aseen osien ja patruunapakkausten merkitsemisestä sekä ampuma-aseen toimittamisesta viranomaiselle merkinnän tekemistä varten;

8) 26 c §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta vastuuhenkilökokeesta.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) tässä laissa tarkoitetuissa menettelyissä käytettävistä lomakkeista;

2) valtiolle menetetyiksi tuomittujen tai valtion omistukseen tämän lain nojalla tulleiden ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hävittämisestä, käyttämisestä valtion tarpeisiin, luovuttamisesta museossa tai kokoelmassa pitämistä varten taikka myymisestä julkisella huutokaupalla tai muulla tavalla;

3) ampuma-aseiden, aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kuljettamisessa ja säilyttämisessä edellytettävistä teknisistä turvarakenteista sekä rakenteiden arvioimiseen liittyvästä menettelystä;

4) tässä laissa tarkoitetuista hyväksyttävistä ampuma-aseiden käyttötarkoituksista ja näissä käyttötarkoituksissa käytettäviksi soveltuvista ampuma-aseista, aseen osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista;

5) asekeräilijäksi hyväksymiselle säädettyjen edellytysten arvioimiseen liittyvästä menettelystä;

6) tämän lain nojalla annettavista yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisista ehdoista.

Ampuma-aseen ja aseen osan deaktivoinnista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ampuma-aseen deaktivoimiseen liittyvistä teknisistä vaatimuksista, ampuma- tai toimintakelvottomaksi hyväksymistä tarkoittavasta merkinnästä ja siitä annettavasta todistuksesta sekä deaktivoidun ampuma-aseen tai aseen osan toimittamisesta tarkastettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 42 c § ampuma-aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittamisesta poliisille lainaamistilanteissa tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä maaliskuuta 2020.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu aselupa ja aseenkäsittelylupa on ehtoineen ja rajoituksineen voimassa kyseisen luvan voimassaoloajan, ja siihen sovelletaan tämän lain säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa annettu ampuma-aseiden ja aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kaupallinen ja yksityinen tuontilupa, kaupallinen ja yksityinen siirtolupa sekä kaupallinen kauttakulkulupa on ehtoineen ja rajoituksineen voimassa kyseisen luvan voimassaoloajan, mutta kuitenkin niin kauan kuin asealan elinkeinolupa on voimassa ja niihin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Se, jolla on ennen 1 päivää tammikuuta 2010 myönnetty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen asealan elinkeinolupa tai muu lupa, joka oikeuttaa harjoittamaan asealan elinkeinotoimintaa, ja joka on harjoittanut tätä toimintaa lain voimaan tullessa, tulee vuoden kuluessa lain voimaantulosta Poliisihallitukselle tekemällään ilmoituksella ilmoittaa jatkavansa toimintaansa asealan elinkeinoluvan haltijana. Ilmoituksessa on ilmoitettava tämän lain 119 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla annetussa säännöksessä tarkoitetut tiedot ja liitettävä kopio alkuperäisestä luvasta. Lisäksi Poliisihallitus voi pyytää muita asian selvittämiseksi tarpeellisia selvityksiä. Poliisihallitus myöntää uuden asealan elinkeinoluvan edellä mainitun ilmoituksen tehneelle maksutta. Asealan elinkeinoluvan sisältö määräytyy tämän lain 21 §:n mukaan. Jos ilmoitusta ei ole määräajassa tehty, lupa raukeaa vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Edellä 4 momentissa tarkoitetun elinkeinoluvan haltijan vastuuhenkilöksi ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty henkilö voi jatkaa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asealan elinkeinoluvan haltijan vastuuhenkilönä ilman eri ilmoitusta. Vastuuhenkilön tehtävien hoitamista jatkavan ei tällöin ole tehtävässä jatkaakseen suoritettava 26 c §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua koetta.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuna siirtymäaikana asealan elinkeinoluvan haltijaan sovelletaan tämän lain asealan elinkeinoluvan haltijaa koskevia säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty asealan elinkeinolupa, joka oikeuttaa ampuma-aseen korjaamiseen, kattaa myös 12 §:n 4 momentissa tarkoitetun kaupallisen muuttamisen.

Ennen lain voimaantuloa tämän lain tai ampuma-aseasetuksen perusteella laadittuja ja ylläpidettyjä tiedostoja on säilytettävä tässä laissa säädetyn ajan.

Asealan elinkeinolupaa ja vastuuhenkilöksi hyväksymistä koskevaan asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen ~~asealan elinkeinoluvan tai~~ vastuuhenkilöksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen jää voimaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa, mutta viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2017 myönnetyn, voimassa olevan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan sellaiselle 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetulle ampuma-aseelle tai sen osalle, jonka yksilöintitiedot luvanhaltija on ilmoittanut poliisille 12 päivään kesäkuuta 2017 mennessä, voimassaolo jatkuu tämän lain voimaan tullessa. Edellä mainittu ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa sisältää myös oikeuden hankkia ja pitää hallussa 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja latauslaitteita. Aseluvan voimassaolo jatkuu enintään sen ajan, joksi se on myönnetty. Lain 53 a §:ssä tarkoitettu velvollisuus harrastuneisuuden jatkuvuuden osoittamisesta ei koske aselupaa, jonka voimassaolo jatkuu tämän momentin nojalla. Muilta osin edellä mainittuun aselupaan sovelletaan tätä lakia.

Sen, joka on 12 päivänä kesäkuuta 2017 jälkeen hankkinut 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen tai sen osan, on kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta haettava ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavaa lupaa poliisilta. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty kyseisen ampuma-aseen ja aseen osan hallussapitoon oikeuttava lupa on voimassa, kunnes lupahakemus on ratkaistu. Lupahakemus käsitellään maksutta. Jos hakemusta ~~ilmoitusta~~ ei ole määräajassa tehty, lupa raukeaa määräajan päätyttyä. Luvan hakemisen sijasta henkilö voi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta luovuttaa 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen tai sen osan sille, jolla on ampuma-aselain nojalla oikeus kyseisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiseen, tai luovuttaa ampuma-aseen tai aseen osan valtiolle, jolloin ampuma-ase tai aseen osa siirtyy korvauksetta valtion omistukseen.

Sen, jolle tämän lain voimaan tullessa syntyy velvollisuus säilyttää ampuma-aseensa 106 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla, on säilytettävä ampuma-aseensa mainitussa momentissa tarkoitetulla tavalla viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2020.

Lukuun ottamatta 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita, 53 a §:ää harrastuneisuuden jatkumisen osoittamisesta sovelletaan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavaan lupaan, joka on myönnetty tämän lain voimaantulon jälkeen.

Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase, jota ei ole deaktivoitu deaktivointiasetuksen mukaisesti, tulee deaktivoida mainitun asetuksen mukaisesti viimeistään ampuma-aseen luovuttamisen yhteydessä ja ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut tiedot poliisille.

Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehdystä ampuma-aseesta~~, jota ei ole deaktivoitu deaktivointiasetuksen mukaisesti,~~ tulee ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut tiedot poliisille viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Ampuma-ase tulee pyydettäessä esittää poliisille.

2.

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 2 §:n 2 momentti ja 13 §:n 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 20 a—20 c § seuraavasti:

2 §

Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

— —

Sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua koulutusta~~ampumakoulutusta, joka annetaan muilla kuin Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla sekä muuta vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta~~, jossa koulutetaan Puolustusvoimien menetelmiä tai välineitä koskevaa yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä sodassa tai muissa aseellisissa selkkauksissa toimimista varten.

13 §

Menettely julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa sekä rikosoikeudellinen virkavastuu

— —

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäseneen, toimihenkilöön, työntekijään ja 20 b §:ssä tarkoitettuun ammunnan johtajaan sovelletaan heidän hoitaessaan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle tämän lain mukaisesti annettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

20 a §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena järjestää ampumakoulutusta, jossa kehitetään yksilön ampumataitoa ja turvallista aseenkäsittelytaitoa. Taisteluammuntojen järjestäminen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa on kiellettyä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään ~~ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyypeistä, toimintatavoista ja käytöstä, koulutettavien lukumäärästä koulutustapahtumassa,~~ asetyyppikohtaisista turvallista aseenkäsittely- ja ampumataitoa mittaavista ampumakokeista ja niiden hyväksyttävästä suorittamisesta sekä koulutusohjelmasta. Koulutuksessa on noudatettava voimassa olevia Puolustusvoimien ammuntojen järjestämistä koskevia ja ampumasuoritusten valvonnasta annettuja ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä.

Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää ainoastaan ampuma-aselain (1/1998) 2 a §:ssä tarkoitettua tehokasta ilma-asetta sekä 6 §:n 2 momentin 1—6, 8 ja 10 kohdassa ja 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ampuma-asetta, joka toimii ampuma-aselain 7 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetulla toimintatavalla. (Uusi 2 mom.)

Ampumakoulutus tapahtuu 20 b §:n 1 momentissa tarkoitetun ammunnan johtajan läsnä ollessa, johdolla ja ohjauksessa yksilön ammuntana ammunnan johtajan ennalta osoittamilta ampumapaikoilta ennalta määriteltyihin maaleihin Puolustusvoimien ampuma-alueella tai ampumaradal-

la taikka ampumaratalain (763/2015) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla ampumaradalla tai 2 momentissa tarkoitetussa ampumaurheilukeskuksessa. (3 mom. HE:n 2 mom.)

Ampumakoulutuksessa ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa sekä 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla ampuma-aseella ampumaetäisyys ampujan ja maalin välillä saa olla korkeintaan yksi kilometri. Muilla 2 momentissa tarkoitetuilla ampuma-aseilla ampumaetäisyys ampumakoulutuksessa saa olla korkeintaan 150 metriä. Ammunnan johtaja saa antaa ampumakoulutusta enintään 30 henkilölle kerrallaan. Jos ammunta sisältää ampujan liikettä, saa ammunnan johtajan valvonnassa olla vain kaksi henkilöä kerrallaan. (Uusi 4 mom.)

Ampumakoulutuksessa käytetään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen omistamia tai hallussa pitämiä ampuma-aseita. Koulutukseen osallistuva saa kuitenkin käyttää koulutuksessa omalla vastuullaan myös ~~koulutusohjelman~~2 momentin mukaista ampuma-asetta, joka soveltuu koulutusohjelman mukaisiin ammuntoihin ja jonka hallussapitoon hänellä on oikeus ampuma-aselain (1/1998) mukaan. (5 mom. HE:n 3 mom.)

Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää koulutusohjelman edellyttämällä tavalla ampuma-aseita. Muiden kuin koulutusohjelman mukaisten ammuntojen järjestäminen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on kiellettyä. Muita ampuma-aseita sekä erityisen vaarallisia ammuksia ei saa käyttää ampumakoulutuksessa. (6 mom. HE:n 4 mom.)

20 b §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajien hyväksyminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutuksessa voi ammunnan johtajana toimia vain Puolustusvoimien ammunnan johtajaksi hyväksymä henkilö, jonka alaisuudessa voi toimia riittävä määrä ammunnassa avustavia henkilöitä. Puolustusvoimat voi hyväksyä ammunnan johtajaksi henkilön, jolla on Puolustusvoimien tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa hankittu johtaja- tai kouluttajakoulutus sekä näyttökokeella osoitettu pätevyys sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen turvallisesta järjestämisestä ja kouluttamisesta Puolustusvoimissa ja joka katsotaan tehtävään muuten sopivaksi. Näyttökokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Puolustusvoimat pyytää ammunnan johtajaksi harkittavan henkilön sopivuudesta lausunnon poliisilta.

Edellä 1 momentissa säädetty hyväksyntä on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Puolustusvoimat peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun hyväksynnän, jos ammunnan johtaja on rikkonut jonkun 20 c §:ssä säädetyn velvollisuutensa tai jos ammunnan johtajaa ei enää katsota tehtävään muuten sopivaksi taikka ampuma-aselain aseluvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

Puolustusvoimien tulee ilmoittaa hyväksynnästä ja hyväksynnän peruuttamisesta poliisille.

20 c §

Ammunnan johtajan velvollisuudet Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä ampumakoulutuksessa

Ammunnan johtajan velvollisuutena ampumakoulutuksessa on:

1) varmistaa, että hänen järjestämisvastuullaan olevassa ampumakoulutuksessa noudatetaan ampuma-aselakia, tätä lakia sekä Puolustusvoimien ammuntojen järjestämistä koskevia ja ampumasuoritusten valvonnasta annettuja ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä;

2) varmistaa koulutuksen osallistuvan henkilön käyttämän ampuma-aseen soveltuvuus järjestettävään ampumakoulutukseen ennen koulutuksen aloittamista;

3) varmistaa, että muuta kuin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampuma-asetta käyttävällä on siihen voimassa oleva, hallussapitoon oikeuttava lupa;

4) keskeyttää ampumakoulutus, jos sen toteuttaminen olisi omiaan aiheuttamaan vaaraa koulutukseen osallistuvalle, ulkopuoliselle tai omaisuudelle;

5) turvallisen ampujan kokeen suorittamisesta myönnettävän todistuksen antaminen sekä turvallista aseenkäsittely- ja ampumataitoa mittaavan ampumakokeen valvonta ja koetta koskevan koulutuksen antaminen.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen HE 179/2018 vp sisältyvä 3. lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 11.3.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tapani Tölli kesk
varajäsen Ulla Parviainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto

VASTALAUSE 1

Perustelut

Hallituksen esitys ampuma-aselain muuttamisesta on monelta osin heikennys vallitsevaan lainsäädäntöön. Ongelmat eivät kuitenkaan pääasiassa johdu hallituksen valmistelusta vaan keväällä 2017 voimaan tulleesta EU:n ampuma-asedirektiivistä (2017/853), jolla on oma syntyhistoriansa ja jonka kansallisesta implementoinnista nyt on kyse. Hallituksen esityksessä on huomioitu kuulemisvaiheessa annettua palautetta, ja perustelutekstistä voidaan päätellä, että tavoitteena on muuttaa nykytilaa niin vähän kuin direktiivin puitteissa on mahdollista, mutta tässä on vain joiltain osin onnistuttu.

Tausta

Komissio antoi esityksensä Pariisin terrori-iskujen jälkitunnelmissa syksyllä 2015. Eniten reaktioita kirvoitti esityksessä ollut kategorinen kielto koskien silloisen direktiivin B7-luokkaan kuuluvia ampuma-aseita. Kyse on ns. itselataavaa kertatulta ampuvista kivääreistä, joita käytetään yleisesti toiminnallisessa urheiluammunnassa ja reserviläistoiminnassa ja jotka muistuttavat ulkoisesti, mutta eivät toimintatavaltaan, rynnäkkökivääriä.

Komissio perusteli esitystään yleisellä järjestyksellä ja viittasi tuoreisiin terrori-iskuihin. Terrori-iskuissa on kuitenkin käytetty EU-alueelle salakuljetettuja, laittomia sotilasaseita, joihin lainsäädäntö ei vaikuta, ja toisaalta deaktivoituja aseita, jotka on laittomasti palautettu toimintakuntoisiksi.

Komission alkuperäinen esitys kohtasi voimakasta vastarintaa parlamentissa ja neuvostossa. Lopputulos on kompromissi, jossa nämä aseet "kielletään" eli siirretään uuteen kiellettyjen aseiden kategoriaan A7, mutta vain silloin, kun niihin on kiinnitettynä kapasiteetiltaan yli 10 patruunan latauslaite eli lipas. Samaan kategoriaan siirretään pistoolit, kun niihin on kiinnitettynä yli 20 patruunan lipas. Sama ase on siis kielletty tai sallittu riippuen siitä, millainen lipas siinä on kiinni. Toisaalta luodaan joukko poikkeustapauksia, joissa tällaisiin aseen ja suurikapasiteettisen lippaan "kiellettyihin" yhdistelmiin voidaan myöntää lupia.

Direktiivi vs. voimassa oleva kansallinen laki

Uuden direktiivin mukaan kiellettyyn A7-aseeseen voi saada luvan urheiluammuntaperusteella. Luvanhakijan tulee kuulua ampumaseuraan ja harrastaa sellaista tunnustettua urheiluammunnan lajia, johon kyseinen ase on välttämätön.

Asiallisesti tämä on käytäntö Suomessa jo nyt. Lain mukaan aseelle, jolle haetaan lupaa, pitää olla hyväksyttävä käyttötarkoitus eikä ase saa tulivoimansa tai muiden ominaisuuksiensa osalta olla tarpeettoman tehokas suhteessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Suurikapasiteettista lipasta käyttäviin aseisiin myönnetään käytännössä lupia ainoastaan practical-ammunnan tai sovelletun reserviläisammunnan harrastamiseen. Kyseisiä lajeja ei voi harrastaa ilman lisenssiä, jota puolestaan ei voi hankkia kuulumatta ampumaseuraan.

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 1

On siis huomattava, että Suomessa kaikki aseet ovat jo tällä hetkellä kiellettyjä, paitsi silloin, kun ne ovat erikseen sallittuja. Ainoa pakottava muutostarve A7-aseiden osalta olisi se, että isot lippaat otetaan sääntelyn piiriin samalla tavoin kuin äänenvaimentimet edellisen lakiuudistuksen yhteydessä vuonna 2011.

Hallitus on kuitenkin lähtenyt esityksessään siitä, että näiden aseiden siirtyminen direktiivissä "kiellettyjen" aseiden kategoriaan pitää jollakin tavoin noteerata kansallisessa laissa. Ratkaisu on ollut se, että ne siirretään "erityisen vaarallisten aseiden luokkaan". Tämä on huono ratkaisu monestakin syystä.

Ensinnäkin kyseinen kategoria sisältää nykyään esimerkiksi sarjatuliaseet, singot, ohjusjärjestelmät ja muut sotilasaseet, joiden "erityinen vaarallisuus" on täysin ilmeistä ja joihin ei siksi myönnetä lupia muille kuin asekeräilijöille. Urheiluaseet eivät kuulu tähän joukkoon, etenkään, kun kyse ei edes ole aseista itsessään vaan aseen ja tietynlaisen lippaan yhdistelmästä.

Ratkaisu myös mutkistaa lainsäädäntöä tarpeettomasti, koska se pakottaa kaikissa yhteyksissä jakamaan "erityisen vaaralliset" aseet kahteen eri joukkoon; niihin, jotka ovat oikeasti kiellettyjä, ja niihin, joihin voidaan myöntää lupia suunnilleen samoilla edellytyksillä kuin nytkin.

Suomessa lupaedellytykset itselataavien kivääreien osalta ovat jo nyt käytännössä sellaiset kuin direktiivi vaatii. Osin jopa tiukemmat, koska samoja vaatimuksia sovelletaan riippumatta siitä, onko aseessa suurikapasiteettinen lipas vai ei.

Yhteenveto

Lakiuudistus on pääosin hyvin valmisteltu ja ottaa direktiivin sallimissa puitteissa huomioon ammunnanharrastajien edut. Esitys tulisi kuitenkin valmistella uudelleen siten, että itselataavan aseen ja suurikapasiteettisen lippaan yhdistelmää ei siirretä "erityisen vaarallisten aseiden" luokkaan. Direktiivin vaatimukset voidaan täyttää kirjaamalla nykyiset lupakäytännöt lakiin ja tekemällä suurikapasiteettisista lippaista luvanvaraisia tai aselupaan sidottuja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallintovaliokunnan mietinnön mukaisena, paitsi 1. lakiehdotuksen 19 a, 42 b, 44 a, 45 ja 67 § muutettuna (***Vastalauseen muutosehdotus***),

että hyväksytään viisi lausumaa (***Vastalauseen lausumaehdotukset***) seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 1

Vastalauseen muutosehdotus

19 a §

Kielto valmistaa ampuma-ase laittomista osista

Ampuma-asetta ei saa valmistaa laittomasti Suomeen maahantuoduista tai siirretyistä taikka Suomessa laittomasti kaupatuista aseen osista.

42 b §

Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot

(1 mom kuten HaVM)
(Poist.) Aselupaan, joka on annettu luvanhaltijan huollettavana olevan ~~15 vuotta~~ mutta ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussa pidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten, asetetaan ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

44 a §

(Poist.)

45 §

Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

(1—4 mom. kuten HaVM)
Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4-7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten ja ampumaurheilussa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät 12 kuukautta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan 12 kuukauden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. Aselupa ampumaurheilussa tai harrastuksessa käytettävään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen ampumaurheilusta tai harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta.
(6—10 mom. kuten HaVM)

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 1

67 §

Lupien peruuttaminen

Ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa ja aseenkäsittelylupa on peruutettava, jos:

1) luvanhaltija sitä pyytää;

2) huoltajat peruuttavat ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen;

3) aseluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen;

4) luvanhaltija on syyllistynyt törkeään väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, rikoslain 50 luvun 2 tai 4 a §:ssä tarkoitettuun rikokseen taikka muuhun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia;

5) luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa ~~tai käyttäytymisensä~~ vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia;

6) luvanhaltija on syyllistynyt törkeään ampuma-aserikokseen;

7) yhteisö tai säätiö ei enää täytä 45 a §:n 1 tai 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä; taikka

8) ampuma-ase tai aseen osa on kadonnut tai anastettu.

(2—3 mom. kuten HE)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin ampuma-aselain tarkistamiseksi ja uudelleen valmistelemiseksi niin, että direktiivin kansallinen liikkumavara käytetään mahdollisimman laajasti siinä, että itselataavan aseen ja suurikapasiteettisen lippaan yhdistelmää ei siirretä erityisen vaarallisten aseiden luokkaan.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, että asekohtaisesta lupamenettelystä luovutaan asedirektiivin (2017/953/EU) C-kategoriaan ("ilmoituksenvaraiset aseet") kuuluvista aseista ja ne siirretään ilmoitusmenettelyn piirin.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, ettei ennen hallituksen esitys 179/2018 vp:stä johtuvien ampuma-aselain muutosten voimaantuloa hankittujen lippaiden hallussapito ole rangaistavaa.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin ampuma-aselain muuttamiseksi siten, että ampuma-aselain taskuasetta koskeva 8 § kumotaan.

5. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että jatkossa ampuma-ase on mahdollista vaihtaa uuteen ja vastaavaan siten, että vanhan aseluvan ehdot siirtyvät sellaisenaan uuteen, jos vanhasta aseesta luovutaan uutta hankittaessa.

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 1

Helsingissä 11.3.2019

Juho Eerola ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Ampuma-aselain muutoksessa mahdollistetaan muun muassa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaan osallistuville yksittäisille reserviläisille mahdollisuus hakea lupia lain määritelmän mukaisiin erityisen vaarallisiin aseisiin. Lisäksi vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaan lakiin lisätään säännökset Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen mahdollisuudesta järjestää ampumakoulutusta. Puolustusvoimien harjoittama toiminta ei ole lain soveltamisalan piirissä. Reserviläispoikkeukseen liittyviä ammuntoja suoritettaisiin muualla kuin Puolustusvoimien alueella eikä läsnä olisi Puolustusvoimien henkilöstöä.

Nykyisen ampuma-aselain voimassa ollessa reserviläiset ovat voineet hankkia ampuma-aseita ampumaharrastusperusteella. Esityksen taustalla oleva Euroopan unionin asedirektiivin muutos rajoittaa tätä perustetta vain vähän.

Asedirektiivin tavoitteet yhtenäistää jäsenmaiden aselainsäädäntöä, puuttua puoliautomaatti- ja automaattiaseiden saatavuuteen, lisätä valvontaa ja kieltää tietyt vaarallisiksi luokiteltavat asetyypit kokonaan ovat erittäin kannatettavia. Aselain muutokseen liittyy positiivisia, turvallisuutta lisääviä, aseiden ja aseosien sekä alan elinkeinon valvontaan liittyviä tarkennuksia.

Esityksen ongelmat liittyvät erityisesti erityisen vaarallisiksi luokiteltuihin ampuma-aseisiin ja reserviläispoikkeukseen. Esitys, jonka pitäisi olla osa ampuma-asedirektiivin toimeenpanoa, antaa tiukentamisen sijaan aikaisempaa useammille mahdollisuuden hakea lupaa erityisen vaarallisen aseen hankintaan.

Esityksen perusteella Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä olevan sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen sisältöön lisättäisiin sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen antaminen. Lisäksi sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen perusteella Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle säädettäisiin mahdollisuus hakea aselupia pitkiin itselataaviin keskisytytteistä patruunaa ampuviin kertatuliaseisiin, joilla voidaan laukaista yli 11 patruunaa ilman uudelleenlatausta, jos aseessa on yli kymmenen patruunan latauslaite.

Ehdotuksessa ehdotetaan myös, että reserviläisille säädettäisiin tiettyjen edellytysten täyttyessä mahdollisuus hakea aselupaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa sekä muussa reserviläistoiminnassa tapahtuvaa harjoittelua varten. Henkilöistä pyydettäisiin Puolustusvoimien lausunto, jossa arvioitaisiin hakijan tarve vapaaehtoiseen ampumaharjoitteluun kansallisen puolustuksen perusteella. Puolustusvoimat voisi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä aseella harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi.

Asiantuntijakuulemisissa on laajasti nostettu esiin muun muassa seuraavia huolenaiheita:

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 2

Reserviläispoikkeus merkitsee kokonaan uutta ampuma-aseen hankkimisperustetta. Sen pitäisi lain taustalla olevan direktiivin mukaan olla poikkeuksellista ja yksittäistapauksellista, eikä se saa vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Hallituksen esityksessä ei ole lain tasolla määritelty sitä, missä tilanteessa henkilö on direktiivin edellyttämällä tavalla kansallisen puolustuksen tarkoituksessa sellaisessa asemassa, että hänellä olisi perusteita saada aselupa kiellettyyn aseeseen poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustellulla tavalla yksittäistapauksissa ja niin että yleinen turvallisuus ja yleinen järjestys eivät vaarannu.

Kuten esimerkiksi Poliisihallitus ja eduskunnan oikeusasiamies ovat todenneet, aselupia voivat hakea myös henkilöt, jotka syystä tai toisesta haluavat omistaa ampuma-aseen, vaikka he eivät käyttäisikään sitä mihinkään harrastustoimintaan tai työhön. Henkilö voisi ilmoittautua ja käydä Maanpuolustuskoulutuksen järjestämillä kursseilla, mutta riski siitä, että niin kutsutut yksinäiset sudet ja valkoista raivoa tuntevat henkilöt läpäisisivät lupaprosessin, olisi ampumaharrastusperustetta suurempi.

Sikäli kuin erittäin vaarallisten aseiden määrä kasvaa, kasvavat myös riskit niiden joutumisesta vääriin käsiin. Tällaiset aseet ovat houkutteleva kohde esimerkiksi järjestäytyneelle rikollisuudelle.

Maailmalla sekä yksinäisten susien että terroristien tekemät joukkomurhat ovat viime vuosina säännönmukaisesti tapahtuneet rynnäkkökiväärillä tai sen itselataavalla kertatulitoimisella versiolla eli reserviläiskiväärillä. Näiden saatavuuden rajoittaminen on ollut hallituksen esityksen taustana olleen asedirektiivimuutoksen keskeisenä keinona eurooppalaisen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan reserviläisten ikäjakaumasta ja järjestäytyneen rikollisuuden kasvusta johtuen on odotettavissa, että sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen osallistumisen perusteella myönnettävistä reserviläiskivääreistä päätyy 10—20 vuoden kuluttua suuri osa rikolliseen käyttöön.

Sääntelyä on syytä tarkentaa edes siten, että sen sijaan, että Puolustusvoimien puoltava lausunto aseluvasta voidaan antaa sijoituskelpoiselle hakijalle, hakijalla tulee olla sodan ajan sijoitus. Tällainen rajaus vastaa esityksen valmistelussa alun perin esitettyä muotoilua, rajoittaa aseluvan mahdollisten hakijoiden määrää sekä vastaa paremmin direktiivin tarkoitukseen ja poikkeusmahdollisuuden taustalla oleviin maanpuolustuksen tarpeista lähteviin perusteisiin. Kaikki sijoituskelpoiset reserviläiset eivät ole sijoitettuja. Sijoitettuja on yhteensä noin 280 000 reserviläistä ja sijoittamiskelpoisia noin 900 000.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan

> *että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 1. lakiehdotuksen 45 § muutettuna* (***Vastalauseen muutosehdotus***).

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp
Vastalause 2

Vastalauseen muutosehdotus

45 §

Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

(1—7 mom. kuten HaVM)

Haettaessa lupaa:

1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys ja, jos hakemus koskee lupaa 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten, lisäksi riistanhoitoyhdistyksen antama todistus aktiivisesta harrastuksestaan;

2) ampumaurheilua ja -harrastusta varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys;

3) 9 §:n 5 a ja 5 b alakohdassa tarkoitettuun erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen tai aseen osaan ampumaurheilua varten hakijan on esitettävä todistus voimassaolevasta vähintään luvan hakemista edeltäneen 12 kuukauden ajan jatkuneesta jäsenyydestä yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetussa luvan saaneessa yhdistyksessä ja luotettava selvitys siitä, että hakija harjoittelee aktiivisesti tai osallistuu ampumakilpailuihin ampuma-asetyypillä, johon lupaa haetaan.

4) työtä varten hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hän on koulutuksessaan tai muuten riittävästi perehtynyt ampuma-aseen turvalliseen käsittelemiseen ja että hänellä on hyväksyttävä peruste ampuma-aseen kantamiseen työssään;

5) 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ampuma-asetta ja aseen osaa varten lupaviranomainen pyytää Puolustusvoimilta perustellun lausunnon; Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, jolla on sodan ajan sijoitus ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Lupaa tässä kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ei voida myöntää, jos Puolustusvoimat ei anna puoltavaa lausuntoa.

(9 ja 10 mom. kuten HaVM)

Helsingissä 11.3.2019

Matti Semi vas